

KOLLEKTIE BAKKER

jaor: 1950

JOUK., Stellingwerfse riempies; De buije.

In: Heerenv. Koerier 9.1.1950

Heerenveense Koerier - 9 Jan. 1950 - 97

38 **Stellingwerfse riempies**

DE BUIJE.

Doar trok een geweldige buije febij,
mit reegn en wiend en natte snij,

Het sleug en het kletterde op het glas
fan mien kaemer, die an de wiend-
kaant was.

Swoar hongn de durpn oan 't kesien!
en een huvering trilde deur 't gediën.

Op de stroate gingn twee fietsers febij,
en op heur kleern — groot-flokn snij.

Doar kwam een buije. Een buije ging,
Kiek, de sunne skient. - Een herinnering.

JOUK.

STELLINGWERF, JEHANNES., Een proatien uut de Oosthoek; Op
skaatsen noar Westerbeek, feur 40 joar.

In: Stell. 6.1.1950

Stellingwerf - 6 Jan. 1950 -

Een proatien uut de Oosthoek

Op skaatsen noar Westerbeek, feur 40 joar.

1 Jannewoari 1950. 's Morgns elf ure.

We sitn om de toafel aagter een Nejoarsborrel. „Ja,” segt er iine, „de Bilt kan nou wel winter fespeln, mar om je de waarheid te segn, ik gelofe d'r gien snars fan! Het is mij te mistig en te diizig in de ferte. En trouwens, fanmorgn vroeg was de wiend Suud-West”. Dan so, fia het weer, komt het gesprek op skaatsriedn. Een enkele segt, dat het hem niet meer skeeln kan, dat ie liifer een winter het sonder ies, mar de ofergrote meerderheid bliekt tog wel de feurkeur te geevn an wat kolde, om de biinn us' eevn frank en frij uut te sloan, de Foart uut, de Linde op.

„Wat het minste is, ie hemm hier a'j' fort goan altied de wiend in de rogge, en weeromme moe'j' er teegn in. Dan faalt het je altied smerig of,” oppert er iine. Ja, doar weetn de oldern fan mit te proatn. In '29 bin se doar toen so reer mit te passe komm. Kerel, kerel, doar bin d'r bij, die waarn noar de Kuunder west. Henne ston er al een stefig wientien, flak uut het Oostn en het ging so mooi, dat se de Oldemaark febij reedn, op de Kuunder an. Mar toen, wegomme. De wiend healde hoe langer hoe meer an, tot het een storm wodde. En iisig kold was het. Oferal leupn goene mit te skaatsen onder de aarm. Se hadn de stried mit de elementen opgeevn en leupn noar het folgnde dorpien om doar een auto op de kop te tikn, of om kilometers fer noar huus te loopn. Stokn, droadpoaln, latn fan hekn, alles wodde opsogt, om de swakke broeders mit te trekkn. Nee, die 11e Febrewoaris fan '29 (tusen hoakies, een aander see 't was de 9e west) soln se niet ligt weer fegeetn.

Onse gaastheer, een sestiger, en de oldeste fan het geselskap, hadde 'm tut nou toe nog niet so fule heurn loatn, mar toen het een oogenblik stille was, nam ie sien kaans waar. „Ja,” see-d-ie, „het is mit die iesweegn in de loop fan de joarn ok al net goan as mit alle aandere weegn: se bin felegd, feraanderd of fedweenn. Ik woonde in mien jonge joarn bij de Friese Brogge, een beneaming, die 'm self ere ande, want er lagn toentertied 3 brogn bij mekaander. A' we fuuf menuutn leupn stonn we op de Klontfoart en 'ko' we onderbienn. Nou bin doar allemoale damm inlegd, toen was het nog een goed onderhuln foart. In de regel reedn we dan tot de Friese Brogge en sleugn regtsof naor Frederiksoord. Wee' j' niet, dat doar op de hoek een huus stoat mit klimop teegn de muurn? Doar leup de olde foart aagter langes en dan ferder bij de weg langes. Bij Mensing, waar nou al die boomn in 't weater lagn, an de Westkaant fan de weg, kruustn we de stroate en dan reedn we so bij Westerbeek aagterop. Die woonde toen in het kafee in Frederiksoord teegnofer de Tuunbouwskoole. Doar gingn de skaatsen dan onderweg en stapt 'ie eevn noar binn.”

„En reedn jim ok al naar de Oldemaark en so?”

„Dat sa' k je segn. Kiek het mos in die tiedn al merakel friisn soln de Buterboern aagter Noordwolde hoin. Het weater was toen fule smeriger as teegnworrig en mennigiine is er de dupe worn fan feroaderleke swakke plakn. Dan ha'j' bij de Keisers op de hoek fan de Feengoafort altied een groot wlendgat lagn, en alles mit mekaander sie'j' dus al, dat het niet sok ideaal ies was. Om fan de Linde nog mar niet iins te proatn! Het was toen nog de Olde Linde en ie mosn er o so fesigtig weesn. Presies op de bereedn beane bliivn, want iine misse stap kon je je leevn kostn. En as er duj in de logt sat, kon het gebeurn, dat woa'j' een ure leedn langes reedn een gat sat. Ja, het was toen al hier wat riskanter as teegnwordig.”

„Dat begriep ik en kontrole was er toen hielemoale niet, seker?”

„Nou nee. Feitelek niet. Het was netuurlek wel so, dat men feur een gat op een gefeerlek plak een takkebos of een pleanke legde, as die bij de haand was. Dat is deur die Ijswegncentrale ok al weer fule beeter worn. Ik hebbe d'r soen femoedn fan Jehannes,” wendd' ie hem tot mij, „dat ie iin en aander in de kraante skriivn. Fegeet dan feural niet de meenskn op te wekn, om lid fan de IJ. C. W. te worn.”

Ik doe dat dus noamns die sestig-joarige en — fan harte!

JEHANNES STELLINGWERF.

„Heerenv. Koerier“ 20 Jan. 1950. 22.

39. Stellingwertse riempies

HET DUBBELTIEN....

Ik keek noar het dubbeltien,
en dogte: Stel,
dat het kon proatn;
wat wust het wel!

Hoe het h. t swurvn,
die twintig joar,
Nederlaand deur,
dan us hier en dan doar.

Hoefule haann hemm het teld,
lege haann, en haann fol geld.

In het gebruik
sleet het langsem glad.
Hè'k het as nij miskien al us had?

As 't dan kon proatn,
— Onderstel 't! —
wat hadde't dan al
fan mij feteld?..

JOUK.

100

Stellingwerf: 20 Jan. 1950.

Een Proatien uut de Oosthoek

Het boekien.

Het lag feur een winkelream tusn pragtige, dikke utgoavn mit illestreerde linn baann en eerlek gesegd kwam het er wat keal bij weg. Mar hoe dan ok, ik sag het lign en ikke de winkel in om het te koopn. Nou, eevn leater doar ha' 'k het al heur. In een mooi stokkien pepier, mit een hielestiekien d'r omme. Hoe het hütte? Op het titelblad stoat te leesn:

De Stellingwerfers en hun dialect
door

H. J. Bergveld.

Van Gorcum & Comp. N.V. Assen. MCMXLIX.

En we sijn ferder, dat het uitkomt as nommer 9 fan een serie „Utjeften fan de Fryske Akademy”.

In dit korte bestek wi' 'k pebeern jim een ofer-sigte te geevn fan dit boekien fan 39 bladsiedn. De skriifer begint dan allereerst mit de naauwe fe-waantskap an te wiisn tusn ons Stellingwerfers en de oferige Saksiese befolkingsgroepn fan ons laand, mar — onmiddellek doarop wiist ie op het selfstan-dige kerakter fan de Stellingwerfvn, in teal, folks-oard, gewoontn en gebruukn. Jammer, dat het jonge geslagt een boel fan die olde dingn ofskafft. Mar: (om misfestaand te feurkomm, het boekien is skreevn in het Nederlaans), mar — „Wellicht komt er nog eens een candidaat in de Ned. Letteren, die dit mooie dialect kiest als onderwerp voor een dis-sertatie, waarbij of waarna tevens een grammatica kon worden samengesteld”.

Fefolgnis geft de skriifer een uuttinsetting ofer het femoedeleke ontstoan fan Stellingwerf (10e—11e eeuw), ofer de splitsing in West en Oost (14e eeuw) en een korte beskriifing fan het Gemeente-woapn. Dan folgt een beskouwing ofer de folksoard, waarbij iin en aander ontlint wordt an: „Dr. B. Oosten: Een veenpolderbevolking”, en „Dr. F. Pasma: De endemische krop en haar gevolgen in de Z.O. hoek van Friesland”. Gien diipgoande psy-chologische beskouwingn, mar so gewoon: „De be- volking is gemoedelijk maar laks. Men zegt spoed-ig: Het is altijd zo geweest, waarom moet het veranderd worden”. En in die stijl goat het ferder, nou us ofer goeie, dan us ofer minder weanseleke trekn in het Stellingwerfse folkskerakter. Want ok de kritiek — het feurbeeld kan het bewiisn — is de befolking niet speert, en doar kun we niet aandes

as de skriifer dankber feur weesn. Men sigt sien eign founn so ligt ofer 't heufd! Dan sprekt Berg- veld ofer het gebruik fan fremde woordn — mit een oarige anekdote er tusn deur — festigt de an- dacht op het (on)kärkeleke leevn hier te laande, het het ofer de omgang fan de meenskn onderling en teegnofer fremdn. In een fiertal riempies wordt de sunigheid fefolgnis an de keake steld, mar doar- noast ernstig besiin as een gefolg fan de slegte ekonomische toestaandn.

Op bladsiede 25 stapt de skriifer ofer op de ge- woontn en gebruukn fan de befolking. Frij uitfoerig stoat ie stille bij begraffenisn so as die froeger waarn, mit een beskriifing fan klokkeluudn en so meer. Interessant is dan ferderop te leesn — feural feur de jongeren! — hoe een jongkerel froeger een frouw „feroferde”, (mit een „half vorretien” (1/8 l) staarke draank en wat rosienn). Men kan selfs leesn hoe de uitdrotking: „noa agtn komm, feur neegn fort”, ontstoan is! Bis. 31 femeld „oorlog” tusn het „Zuudaende” en het „Noordaende” fan de Fochtel, en het befaamde oavndproatn. „Heane- knuppelen”, „bolle-lotten” en fossejagtn worn mit de nodige besunderheedn feteld.

En tenslotte bin de leste bladsiidn (34—39) ge- bruukt feur een — gelokkig niet dreuge! — op- somming fan min of meer olde segswiisn in onse teal. Een greep: „Iemand met weinig verstand is „een deussien zonder littien”, die „van de meule valen is” en waar „iene bij op 'e loop is”. Zo iemand „mangelt et”, want hij heeft „een klap mit de mealpoede had”. Schiet iemand maar „zeer lang- zaam op, dan „aveseert ie as een luus op een teer- tonne”, maakt hij wat meer haast, dan „trekt ie de hakke wat an”, is hij zeer gehaast, dan heeft hij „diggelvuur in 't gat”. Ferder „de griezef ofer de grauwe goan”, „fan Jetze goan”, (d. i. bewusteloos faaln), „in de pogge sitn”, „de broek d'r vol an hemm” en goa so mar deur.

Ik hebbe dit boekien mit plesier leesn en ik bin er fan fesekerd dat ieder, die wat feur onse om- gefing fuult hefselde sal doen. Doarom hoop ik, dat de Stellingwerfse befolking binnkort as „ine man segn kan: „Meneer Bergveld, ie hemm ons een mooi boekien geevn, mar op bis. 11 leesn we: „Dat men zelf boeken koopt, is een uitzondering”. Dit he' j' seker tog een beetien fekeerd siin, want een peer weekn noa de feskiening he' we allemoale jouw boekien ofer de Stellingwerfers al in de kaaste stoan”.

Reekn mar, dat de skriifer doar priis op stelt!
JEHANNES STELLINGWERF.

JOUK., Stellingwerfse riempies; As trouwe soldoatn.....
op Kontermaans.

In: Heerenv. Koerier 6.2.1950

104.

„Heerenvenne Koerier“

.. 6 Febr

AS TROUWE SOLDOATN

40.

OP KONTERMAANS.

Woar de weg tusn Noordwolde
en Wolfegoa ofer de Hoefe slin-
gert, ligt de gele brogge:
„Kontermaans“.

Se stoan mit s'n drien op Kontermaans,
en spreidn een eamel logt.
As trouwe soldoatn op heur post
weakn se op de bogt.

Ja, de naagt is pikdonker;
de brogge smul;
en de Linde klotst diipe febij.
Mar de olde laampn stoan op heur post,
en braann, en woarskouwn mij.

Gisteroavnd, toen bin 'k er weer
langes goan,
en ik keek se weer eevnpijes an.
Ieder keer, da'k dat doe is 't
asof se festoan,
want se knikn me frendelek an.

Drie eulielaampn op Kontermaans
spreiden een eamel logt
in de donkerte fan de winternaagt.
— Drie soldoatn op de bogt.

JOUK.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Laampies. (in 't Oosterse feld
bij Noordwolde).

In: Heerenv. Koerier 6.2.1950

... Heerenv. Koerier ...

105.

1950.-

Stellingwerfse riempies

41.

LAAMPIES.

(in 't Oosterse feld bij Noordwolde.)

Donker is de wereld;
duuster ligt het laand,
woar an smalle patties
gien felogting braant.

Mar fanuut de laann,
laampies oferal;
tiene, twintig, dartig,
feertig — sonder tal.

Laampies, grootn, kleinn,
kris-kras, her en der
in de wiede omtrek;
digtebij en fer.

Domme meenskn miinn:
huusn wied en sied;
mar ik weet wel beter,
ik geloof se niet.

Woar an smalle patties
gien felogting braant,
dreegn de kebouters
laampies in de haand!

JOUK.

STELLINGWERF, JEHANNES., Een proatien uut de Oosthoek; Het Swembad.

In² Stell. 10.2.1950

106.

... Stellingwerf... 10 Febr. '50...

Een proatien uut de Oosthoek

20

Het Swembad.

Twee deagn noa de Sterrit fan de Ijswegensentrale. Fanmorgn een spiegelgladde weg, een tikeltien snij hier en doar. Is het dan niet een fremde dag om nou ofer een swembad te skriivn? Op het eerste gesigte, miskien: ja! Mar tog, goed beskouwd se heurn feitelek bij mekaander, nietwoar? Weater en ies. Swemm en skaatseriedn. Onwillekeurig moe' 'k dan nog weer deankn an wat een jongkeerl Sundagmiddag see. We stonn toen op skaatsn op de hoek fan de Helomafoart en Tjonger, een stokmennig Stellingwerfers en een stokmennig Friesn. En terwiel we doar dan so stonn te staon, en te proatn, komt er een stellegien jongeluudn fan de Oostkaant an, en fragt ons hoe het Tjeukemeer is. Nou wij as Noordwoldigers wustn dat fanself niet, mar iine fan de aandern fetelde: „Het ies is best, mar ik sol wat an de kaant bliivn, woar trouwns de beane ok langes lopt.” „So? Is 't in de midn nog niet fetrouwd?” „Og,” was het antwoord, „dat wi' 'k doar nou niet derekt mit segn, mar kiek, dan moe' j' soe 'n ende swemm om weer an de kaant te komm”.

Nou su' jim segn, dat dit hiele ferhaal weinij mit ons Swembad uutstoande het, en eerlek gesegd: jim hemm geliek ok. Mar is dat dan so slim? Er is

al sofule ofer dat swembad-in-wording skreevn, me donkt jim moe'n d'r so saggiesan genoeg fan kriegn. Woarom a' 'k er dan niet hielemoale het swiegn toe doe? Ja, kiek, omdat er nog altied een bepoald slag meenskn is, dat me anklaampt: „Jouk, skriif ie doar nou nog niet us wat ofer? We kenn jouw mining hielemoale niet. Bi' j' d'r feur? Bi' j' d'r teegn?” Kiek, dat bin ofer 't algemiin de meenskn, die er een swoar heufd in hemm, die in teite teegnstaander binn en die deankn: „As hij er nou ok us teegn was, en hij skreef het in de kraante, dan bleevn wij krek buutn skot en soln we in ons foesien lagn.”

Helaas! Dames en heern anti-swembad-propagandistn-in stilte! Helaas! Jouk is er ok feur, dat dat swembad er komt. Woarom? Og, het het so weinig sin, om al die feurdeeln doarfan op te nuumm. Jim hemm se in de loop fan de joarn leesn en herleesn kunt, en fan meer deskundige kaant as disse. En wie nog niet ofertuugd is fan het nut fan soe'n inrigting, nou ronduut gesegd geloof ik niet, dat doar ooit laand mit faalt te besein.

Mar behalfe disse „festokte” teegnstaanders is er nog een aandere groep. Dat bin die meenskn, die segn: „Ja, dat is nou alles goed en wel en we siin het ok wel presies so as jim het ons feteln, mar — de sentn! Woar moe'n die weg komm? Sal Noordwolde in stoat weesn soe'n swembad te finansiern?” En dan sloan se an het reekn, om er op het leste netuurlek tog niet uut te komm... Dan goan se fergeliekn mit aandere plakn: Appelsga, Oosterwolde, Oranjewold — en se smietn mit getaln, woarfan Joost mag weetn woar sle se weghealn. Moe' j' sokke meenskn feroordeeln? Nee! Netuurlek niet! Mar ie moe'n se feitn feurlegn! Feitn! Getaln! Siefers! woaruut bliekt, dat het kan, dat er toekomst in sit. Dan suln die meenskn toetreedn. Dan suln se segn: „Ja! Wij bin jim man!”

Er is al een boel ofer het swembad skreevn. Er bin tientaln feurdeeln te berde brogt. Mar het was folgns een boel meenskn te idealisties. De Stellingwerfer het behoefte an nugtere, doadwerkeleke feitn. Hij is niet iine, die ofer iine naagt ies goat. Eerst moet ie sekerheid hemm.

An het Bestuur fan de betrefnde kommissie fan de „Oosthoek”, die sekerheid te geevn.

Honderdn waagtn er op! Honderdn kiekn er noar uut. Ikke ok!

JEHANNES STELLINGWERF.

JOUK., Stellingwertse riempies; Snijklokkies.

In: Heerenv. Koerier 18.2.1950

... „Heerenveense Koerier“ ... 18 Febr. 1950. ... ^{109.}

42 Stellingwertse riempies

SNIJKLOKKIES.

De logt sit nog fol bujn,
Fol wiend en natte snij,
Mar d'eerste klokkies blujn
In 't bliikien. — Doar is 't lij.

Se tingeln en se klingeln
Doar saggies henneweer,
En singn altied 't selde
Wel honderd, duusnd keer.

Doar bin so weinig meensk, n,
Die werk'lek luustern goan,
Om wat die klokkies segn
Nou woar us te festoan.

En tog — 't is só, só duud'lek,
Dat elk het heurn kán!
Die kleine klokkies luudn:
„Het feurjoar komt er an!“

JOUK

In: Stell. 17.2.1950

100.

„Stellingwerf“ 17 Febr. 50.

Een proatien uut de Oosthoek

21

Pausn.

D'r bin meensken, die een boel fortgoan, die heur as het woare niet tuus fuuln tussn de fier muurn fan heur eign keamer, en d'r bin ok meenskn, die hoast nooit fortgoan, die het allerlieste so 's oavns noa het waark, rustig an de toafel sitn de kraante te leesn, of de breidepenn hanteern, bij een koppien koffie.

Nee, het is hier niet de plak de oorseeke, die de anleiding hiertoe is, noa te goan, op te spoorn. En nog minder om het feur- en noadeel fan de beide deankrigtings te bespreekn. Ik wil allint de tastere feitn konstateern.

Wat mij self betreft, ik holle niet fan fortgoan, temeenn, niet fan geregeld er op uut weesn. Mar so nou en dan, a' k dan in de kraante lese fan de iin of aandere besundere film, fan dit of dat bekende toneelstok, dan goa 'k er us henne. Nou, dan sit ie doar so in een donkere saal — ja, wat dat betreft mag de Oosthoek er weesn! — en ie kiek. Het sij noar een teekfilmpien, dat op de lagspiern pleegt te waarkn, hetzij noar een rit op leevn en dood te peerd deur de stepn fan het Wilde Westn. Oiwel doar speult een toneelgeselskap een drama, dat je tot troann roert... Afijn, wat het is, dat doet er niet toe. Het is er! Totdat... ja, totdat het eerste deel of het eerste bedrief ofloopn is. Dan sakt het doek, dan flitsn de laampn an, dan komm er hoastig mann in witte kieln te feurskien, een boekien in de haand, en skriivn: 5 bier, 2 limonade, 4 ranja... en se hoastn noar de tapkaaste en...

Die mann in die witte kieln! Ik hebbe wat op se teegn! Wel te festoan! niet op heur sels as persoon! Mar wel op heur anwesigheid in heur funksie. Omdat se bier fekoopt? Omdat se feur me ianges loopn? Omdat se een boekien in de haand hemm? Kom nou!

Nee! — Omdat se de pausn rekn. Rekn! rekn! en nog us rekn! En dat doen sie ok weer niet persoonlek. Mar dat doen sie as skaekel in een stelsel, dat hem in de loop fan de joarn diepe infreetn het in alle uitfoeringn, in alle feurstellingn op het platelaand. Doar wordt mar pauseert, pauseert en nog us pauseert.

Neemm we eerst de film. Sol iine pause tusnbeide

niet foldoende weesn, as de meenskn dan tog een opfrissertien nodig hemm? Toneelferaandering is er niet bij nodig. Speulers, die eevn bekomm moett bin d'r niet.

En bekiekn we dan het toneel. Is het niet opmaarkelik, dat wanneer een beroepsgeselskap optredet, de pausn sofule korter duurn? Woarom? Omdat die self heur eesn steln!

Wie sien oor te luustern legt heurt alomme deselde klagt: „Die fefeelnde pausn. Die mosn er niet weesn“. Kan doar dan eindelek niet us een ende an komm?

Mij donkt fan ja! Loat de saalholders hennegoan en iine pause op heur oavns as regel steln. Die kan dan desnoods wat langer worn. As men dat dan fan te feurn wet, dan stelt men 'm doar op in. Het wil mij niet an, dat er doardeer sofule minder „gebruukt“ sol worn. En mog dat al het gefal weesn, ik feur mij, en ongetwiefeld een boel mit me, beateale liifer een kwartien meer intree, as da' k ieder keer een pose waagtn moet.

Wie iin keer een film besogt het in een stad, waar de bioskoopn in de regel gien tapfegunning hemm, die sal noa ofloop fan een feurstelling doar segn: „Een mooi, flot feloop, ik bin dubbel en dwars tefreedn.“ Mar noa ofloop hiér sal ie sien heufd skudn en segn: „Wat er brogt worde was goed, mar eh...“

Wanneer d'r nou meenskn binn, die het niet mit mij iins fienn kunn, loat die dan niet hennegoan en segn: „Jehannes, sus en so“, en noar heur feurheufd wiisn, mar loat se de penne opneemm en mij persoonlek fan heur beswoarn in kennis steln. Doar allint ku' we beide de frugtn fan plok. Iederiine, hoe ie er ofer deankt, wat sien ideeën binn, kan op antwoord reeknn.

Hopelek kan 'k er dan leater in de kraante nog us een korte saammfatting fan geevn.

J. STELLINGWERF.

JOUK., Stellingwerfse riempies; De boekeweke.

In: Heerenv. Koerier 28.2.1950

„Heerenv. Koerier.“ 28 Febr. 50. 115.

Stellingwerfse riempies

44. DE BOEKeweKE.

(25 Febrewoari—4 Meert 1950).

De Boekeweke is er weer!
kom an!

Goa noar de winkel! profiteer
erfan!

Suuk je een boek uut, dat je lekt,
en lees 't!

Het goeie, eed'le boek ferriekt
de geest.

Het goeie boek is niet een pak
papier.

Stoat in een huus niet op sien plak
feur sier.

Het goeie boek, dat is een frend
gelick!

Het meakt — sonder een sent —
de meensken riek!

JOUK.

116.

... Stellingwerf ... 3 Heert 50 ...

Een proatien uut de Oosthoek

Heedn — Feleedn — Toekomst ...

We sath ofer het foetbald te proaten. Og, wie doet dat niet teegnwoordig, hé? Nou is Heerfene Kampioen worn. Woensdag het Nederlaans elftal teegn de Engelsn, (0—1). En ja, dan is er nog wat, dat de gemoedern nogal wat in beweegn brogt het. Dat is die 7—0 fan Olyphia in Jubbega. Awwe eerlek weesn suln, ha' we dat feuruut niet dogt. Het sol een swoare petij worn, netuurlek. Mar hadn onse jongn dan hier niet een geliek spul befogtn, toen in die dikke reegn? En waarn se toen niet dudelek de staarkste petij? Nou ja, Meppel hadde ons eevn wakker skuddet, mar og — dat was tennslotte een bekerwedstried.

Nou wás het 7—0 en we hadn er ons bij deale te legn. Fanself! Mar dan is bet tog ok so egt gesellig, om er us eevn ofer noa te boomn, niet? As die nou sus, en as dat nou so.... Fan linterloa kwam we toen op het pebliek hier in Noordwolfe. As dat nou us henneging en de wedstrieden besógte, inples fan er leater ofer te kaankern? As dat nou noa een feleurn wedstried us see: „Fnlgnde keer beter jonges!” inples fan het gebrukeleke: „'t Is me 't ankiekn ok niet meer weerd. Se moen mar noar de fierde klasse”. As dat nou ok us noar de wedstriedn fan het twiede ging kiekn? Doaruut moen leater de kragtn feur het eerste elftal opgrujn. Moen die jongn dan altied speuln feur een riigeltien meensk n an de lijn, feertig of fuuftig?

We proatn og eevn deur, totdat een oudere see: „Nou holn jim ok nog us een keer doarofer op, of goat dat de hiele oavnd deur? Dat jongfolk teegnwoordig, foetbald en atoombomm, en aandes proatn se naargns meer ofer. De wereld is al fer-aanderd in onse tied. Wat wustn wij froeger fan foetbald of? Nou ja, ie gavn us een keer een trap teegn een stijn, mar dat was dan ok alles. En nou, oferal woa' j' komm, in het laand, op de stroate, jongn en foetbald, foetbald en jongn”.

„En fietsn,” opperde sien vrouw.

„En fietsn, seg dat wel, ja. Hier de jongn fan de buurn ok, iedere dag op de fiets noar skoele. Lesnt ston ik bij huus; komt die iine weeromme. „Dag Jehannes”, segt se, want fesoenek binn se l wat woar is, mag woar hüttn. „So Annie,” seg ik, „of moe' j' nog weeromme. Hé' j' wat fegeetn?” Segt se: „Ja, de fiets”. Nou ik hebbe mar niks segd, mar het is me tog niks heur. En dan de frijje middeagn en de Sundag, fietsn, altied mar fietsn. 't Is krek as se an 't sadel faastegrujd binn, weragtig. En loopn kun se niet meer. Wandeltogtn worn nou oferal huln. Fuufn twintig of dartig kilometer en dan goat er een half hospitaal mit, om bloarn te febienn. Nee, a'k dan weer us an mien jonge joarn teroggedeanke. Wij woondn toen ok al in disse streekn en dan ging onse Mem iedere Woensdag mit de botter noar Wolfegoa. Botterfebriekn waarn er toentertied ok nog niet en ie mosn dus self kaarnen en de boel an de man brengn. Mit de swoare korvn an de aarm en op 'e klompn leupn de vrouw-luudn dan noar Wolfegoa en ieder keer a' j' se sagn lortgoan dogt' ie, hé, mog ik nou ok mar us een keertien mit. Nou, dan eindelek seurd' ie Mem krek so lange om 't heufd, dat se „ja” see en dan sprong ie tot de solder — die trouwns niet so hoge was as die fan teworrig.

Noa lange waagtn kree' j' fekaansie fan skoele en ie gingn mit. Henne leup dat nog al los. Mem stapte stetig op, mar og heedn, ie waarn heur ieder oognblik feer feuruut. De Jokweg langes, ofer het smalle broggien. Ja, dat is eangelek een geskiedenis op 'mseff. Ie moen weetn, dat was soe'n smerig hoog ding. En toen is 't op een naagt febraand. Hie het bestoat mag Joost weetn, mar het is gebeurd. Kortsluting beston er toen ok nog niet, omdat er gien ellektries was. Afijn er is toen een nijje brogge komm en die was beter noar 't sijn. Mar goed, doar in Wolfegoa sjouwd' ie mit ofer de maark en dan op 't leste weer op huus an. Wat kann je dan die klompn glad en braanderig worn. „Spij er mar us een keer goed in,” see Mem dan teegn ons. Nou dat hulp eerst wel, mar niet lange. A' j' dan eindelek doodop tuuskwamm, dan ko' j' heurn: „da' 's iins, mar niet weer heur!” En dat dogt' ie trouwns self ok. Iine dag! Dan wa' j' weer boovn Jan, en feteld' ie an iederiine, die 't mar heurn wol: „Ik bin mit noar Wolfegoa west, mien jonge. Og, 't is eangelek mar een entien, heur.” Mar harde loopn, nee, doar was 't je soen dag te waarm feur.... Soks moe' j' nou us an de jeugd teteln. Lagn se je uut, da' j' so onneusel waarn....

Hij sweeg en de klokke sleug tiene, dus stonn we op. „Of goa' jim nou al noar huus. Ja, oavndproatn goat ok uut de mode, donkt me so. Froeger...”

„Nou, dan fetel ie ons dat een aandere keer us. We goan er nou mar fandeur. Goeie heur, en welterustn”.

„Welterustn!”

Doar stonn we buutn in de donkere wereld. Het stroatien langes. Dan de brüde weg. Froeger — feur onstied — modder en saand. Nou mooie klinkers en — de meensk kleagn nog: het hadde asfalt of beton weesn moetn, dat fietst beter.

Eevn geduld mar, dan weetn we niet meer wat fietsn binn. De wereld goat so harde feuruut. Hé' we allemoale een stroalfeger fan tienduusnd kilometer in de menuut! Wat seg ik? En een weaterstofbom in een aktetasse onder de aarm. Waarom niet?

As er dan mar niet een peer binn, die rusie kriegn....

JEHANNES STELLINGWERF.

GEERT., Iets over de schrijfwijze van het dialect in de Stellingwerven.

In: Stell. 24.3.1950

Stellingwerf. 24 maart '50.

*Eerst
lezen:
boek I
Bl. 117.*

IETS OVER DE SCHRIJFWIJZE VAN HET DIALECT IN DE STELLINGWERVEN.

't Is nooit goed te keuren, dat elke schrijver er een eigen spelling op 'na houdt. We moeten proberen tot overeenstemming te komen en daarbij, zoals ik vroeger al schreef, niet al te veel van het Nederlands afwijken. Hier volgen enige opmerkingen.

Het afschaffen van de honderde jaren bestaande ch, in bijna alle talen bekend, is niet vol te houden. Mijn vriend heet Jochem en niet Joggem en Piet Lacher niet Piet Lager. En eigennamen en plaatsnamen als Bach, Koch, Rachel, Lochem, Vechel enz. hebben een vaste schrijfwijze. Bovendien hoort men in lachen, Rachel, pochen, kuchen enz. de scherpe ch en niet de g.

De dubbele ij, alleen in 't Fries voorkomend, is onnodig. Woorden als brief, liever enz. worden toch goed gelezen.

De v aan 't begin van een woord klinkt wel als f, maar wordt in heel het Saksenland, ook in Duitsland, als v geschreven, alleen niet in het Fries. Johannes schrijft zelfs ofer, oferal, van lieferlee, daarofer, Wolfega, onse, rusie. Maar ik weet niet beter, of in heel Stellingwerf wordt in deze woorden een v en een z uitgesproken.

De sch aan 't begin der woorden als sk te schrijven, is ook al weer een navolging van de Friese taal. De Engelsen schrijven ook school, hoewel de sch als sk klinkt.

Als we de woorden moesten schrijven, zoals we ze uitspreken, zou Engels en Frans onleesbaar worden. Ook ons dialect. Leven, geven, zeven, brieven, schrijven enz. zouden moeten worden geschreven: leem, geem, seum, briem, skriem. Want een n (de tong tikken tegen boventanden of gehemelte) horen we hierin beslist niet.

Tenslotte is het wenselijk in woorden als kael, vaeke, haor, waor enz. de a te schrijven vóór de e en niet andersom. Het geeft de uitspraak beter aan, waarom het ook bijna steeds gedaan wordt. Als je kaal schrijft als keal, klinkt dit als kjal. (In 't Fries is 't anders).

Nogeens, laten we tot overeenstemming komen. Dus, Johannes, doe ook een beetje aan de verandering mee. Je aardige stukjes zullen er belangrijker door worden. Ook de heer Bergveld is het met mij eens, blijkens zijn versjes in het aardige boekje „De Stellingwerfers en hun dialect”.

GEERT.

JEHANNES., Onderschrift. Iets over de schrijfwijze van het
dialekt in de Stellingwerfen.

IN: Stell. 24.3.1950

ONDERSCHIFT. Toen ik mien eerste Proatien skreef, ging ik doarmit wat de spelling betreft niet ofer iine naagt ies. Twee langn twee briidn was iin en aander oferweugn en de eerste kritiek fan feskilnde lesers kon dan ok weinig uutrighn. Wat netuurlek niet wil segn, da' 'k er niet dankber feur bin, mar wel, da' 'k er gien febetteringn in sag.

Feur de twiede keer komt Geert nou ofer de brogge. Ik moet het disse keer kort holn en behaandele sien briif doarom eevn puntsgewiise.

1e. Geert wil ansluutn bij het Nederlaans.

Netuurlek worn doardeer de stokkies flotter leesber. Ongetwiefeld: Mar — is het juist niet het allerfeurneamste om an te sluutn bij de spreek-teal? Wij moen ons hier m. i. losdeanken fan het Nederlaans, en een spelling opbouwn noar het gespreukn woord. Mit het Nederlaans as sodoanig hé' we in dit fehaand niks te meakn (al hebb' ik bij woordn as ieevn, geevn, dit beginsel eevn losloatn om onoferkommeleke moeilekheedn te femiedn). Ik gelofe ok niet dat de moeilekheid fan het leesn doar ligt, as er mar méer in onse eign teal leesn wordde — en dus skreevn. Woarom bf. stelde Geert sien artikel in het Nederlaans inples fan in het Stellingwerfs? Sien skriifwiise sol mij besunder interesseert hemm — en de lesers seer seker ok. Nou hé' we enkele puntn kreegn, dan was dat een totaal-indrok worn.

En was het weer een stokkien oefening west. Oefening, die we nog so nodig hemm, om tot een dregelek resúltoat te komm. Dat hiertoe teevns (en dat is dan punt 2) iinheid in skriifwiise nodig is, sprekt vanself. Om hiertoe te komm is een mondeling kontakt noodseakelek. Wie doar belang bij het — ik geef me self al fast op — skriift het mij mar eevn, dan ku' we ferder siin. Ik suke dan ok wel eevn ansluting mit de heer Bergveld.

Het darde punt betreft de ch, v, z, sch. Ik wil hier ferwiisn naor punt 1: ansluutn bij het sproakgebruuk. Wat dus beteeknt, da' 'k mien oor ter dege te luustern sal legn. En mog ik tot de konklusie komm, dat Geert geliek het, dan wiisig ik mien spelling netuurlek onmiddellek. Hetselde geldt feur oa—ao, ea—ae. Ik wil dij greag nog us eevn rustig oferweegn en mit een enkele beproatn feur de boel bp sien kop te setn.

Tenslotte moe 'k nog wel eevn de andagt festign op het folgende: Geert gelooft skienber, da' 'k nog a: wat an het Fries ontlint hebbe. Dit is niet het gefal! Ik proate nóg skriife het. Alient de dubbele i wordde mij deur een Fries anroadn en eerlek gesegd sie ik er het fekeerde niet fan in. Meakt die het leesn nou niet juist gemakkeleker?

Intusn, heur ik greag jim oordeel ofer iin en aander. En nou niet fan iine of twee, mar liist fan alleman.

JEHANNES.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Mist.

In: Heerenv. Koerier 21.3.1950

"Heerenveense Koerier" - 21.3.1950

45. **Stellingwerfse riempies**

M I S T.

Er hangt een kolde, natte mist
Op laand en stad.
Een griise, graauwe deekn is 't.
Die deale slat.

Een entien weg, een boom, een poal
Is al wa'k sie.
En ferder sit het digte allemoal:
Melankelie.

Geluudn dringn uut de ferte deur,
Woarfan en woar?
Doar hangt het digte mistkliid feur;
Onnuum'lek swoar.

Er hangt een kolde, natte mist
Op laand en stad.
Een fremde toferdeekn is 't.
Die deale slat....

JOUK.

b. „Heerenv. Koerier“ 30 maart '50...

Hoe
Friese
kollega's
het siin!

Een
fremde
fesameling!

46. 't FEURJOAR KOMT!

't Feurjoar komt! Feuruut! Noar buutn!
Want de wereld is ontdujt!
Kiek us, hoe de takn spruutn!
Hoe de knopn heur ontsluutn!
Sie us, hoe de krokus blujt!

't Feurjoar komt! De foegels singn
Het je toe, mar altied meer.
Ofral in de laann springn
Loamer rond in speulse kringn:
't Feurjoar is er weer!

't Feurjoar komt! Dwars deur de laann
Wijt een fremde, saagte wiend.
Brekt de leste winterbaann,
Tofert alles in sien haann
Tot het lagt en skient!

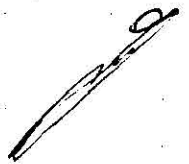
't Feurjoar komt! Feuruut! Noar buutn!
Kiek! De wereld is ontdujt!
Oferal goan takn spruutn!
Kom dan meenskn! Op! Noar buutn!
Woar de knopn heur ontsluutn!
Woar het alles grujt en blujt.

JOUK.

4
T.O.L.

Beide sc.

... Heerenv. Koerier ... 1 April '50 ...

47. POASFUURTOOGN.

Se sleept weer, en se sjouwn weer,
En se toogn weer mit melkaander
De takn bij weagnfragtn an,
D' iine leading folgt op de aander.

Dat goat nou al weekn. —

De bult wordt groot:
Drie, fier meter — nóg niet tefreedn!
Nóg meer moet er op! Fule hoger nog!
En er wordt nog us weer utreedn.

En er wordt nog us weer froagd,

huus 'an huus:
„Hè'j' miskien nog een kleinigheid funn?”
Og, de meenskn die bin heur terwille, wie
Sol dit feest disse kiender niet gunn?

Kiek! Doar trekn se krek weer

ons huus febij,
Mit de weagn — en singn en springn.
A' 'k er eevn in opgoa, wat geeft het mij
Weer een skat fan herinneringn.

Se sjouwn hier langer, dag in en dag uut,
En wij grootn? ... wij weetn het jommes:
Poasmeandag, een ure.. en alles febij..
Een gelok, dat soe'n kiend

nog so „dom” is!

JOUK.

— opskrift.

WIEGER., Geachte Jehannes.
JEHANNES., Goed so Wieger!
ST. JETSE D. VAN., Oons dieëlekt.

In: Stell. 7.4.1950

Stellingwerf 7 April '50

INGEZONDEN.

Nijeholtpea, 29 Mrt. '50.

Geachte Jehannes,

Jo hadden 't er Vrijdag in de „Stellingwerf” over om es in mondeling kontakt over oons Stellingwerfs dialect te proaten. No, doar he'k wel es nogt an. We kun der in de kraante wel over schriev'n, mar ie kun er toch altied beter over proaten.

Ik heb toen indertied al es in de kraante schreev'n onder de neame van Wieger. Zo hiet ik no wel niet, mar dat doet er niet toe. Je moen dan mar es schriev'n (of in de kraante) wanneer en woar we dan es bij mekear komm'n, temesen ik hope da'j van meer bericht krieg'n.

Mit de beste groeten van
WIEGER.

Goed so Wieger! As er iin skoap ofer de dam is komm er wel meer, moe'j mar deankn! Ik mag tog in ieder gefal reeknn op berigt fan Hajo van Wolwagha, Jan van Spanghoek, en (noader) fan Geert. De briif an de heer Bergveld is fort. Ik kieke dus mit belangstelling ok noar sien antwoord uut.

Mit een dag of wat heurn jim wel fan me. En nou, ja „tot kiekns” ku' we seker hoast segn, hé? In ieder gefal: Plesierige Poasdeagn!

JEHANNES.

Oons dieëlekt.

Noar anleiding van de twee stokkies in disse kraante van 24 Meert zo'k doarover mien miening wel es willen zeggen. 'k Zal dat dan mar doen in 't Stellingwarfs, dan kan Jehannes mitien es zien hoe ik dat schriev. Hij wil 'm losmeaken van 't Nederlaans, mar is dan op 'e, vekeerde weg. De geleerden hebben al lange mit mekear vaastesteld dat het Stellingwarfs ondêr de dieëlekten rekend moet wodden. Allieneg het Friesche wodt as teal

beschouwd. Joaren leden hebben ze al richtlienen angeven veur de schrievwieze van alle veurkomende dieëlekten. Zoo moeten bli de v en f schreven wodden, zoos ze iin 't Nederlaans veur dezelde woorden stoan. Mit de s en z is 't iender zoo. De dubbele ñ is Friesch. Woaromme Jehannes doar zoo an vaaste wil hoolen, begriep ik niet. Wijd en zijd is wied en zied en is dat in de uutsproake precies as de te van niet en piet. Die j van hem kan gien Stellingwarver uutspreken. Wij, zij of hij zeggen we as „wi 'j” mit de i van is.

Loa'k now zien stokkden es 't de kop nemen. 't Eeste woord toen is al fout. Dat moet doe wezen, ging is gong, twee is twie, ies da's goed, mar volgens jow niet. Holn is hooln, worn is wodden, noo-dig is neudig, dârde is, daddê, ferder is veeder, worde is wodde, moeilekheid is mujekheid. In 'n aaner stokkien zag 'k fortgoan, da's ofleid van voortgaan. Wij zeggen volgoan. Een aander woord van 'm was frettn, enkelvoud is fret. Dus zo'j disse zin kunnen meaken: „Fret je fret goed? Ja, mien fret fret goed. Frouwkien fan Vleeren, de trouw van Vraanke Foppes kan vlogge vietsen, ze fligt in vijf minuten noar 't Feene en dat is fiet km veer fot en dan stikt ze onderweggens nog an ok, feteld ze, mar dat zal ze wel flouwen”. Gôa dat now in oonze uutsproake es tegen iene zeggen en loat 't die dan es vetellen wat woorden ik schreven hebbe mit een v of een f. Ie schriev'n leesber. A'j dat goed willen schrievan dan moet de e van ber op 'e kop stoan. Ziek schrief ie gewoon, mar pier doar moet 'n streepien boven. Mar za'k doarover mar niet veeder utweiden, waant 'r zal ok nog wel wat ruimte in de kraante moeten overbliyen veur 't geven van voetbalvesleagen en zoo.

Now hoop 'k mar da'k ok nog effen wat tegen Geert mag zeggen. Kiek es Geert, ie hebben 't over de ch. Ik gebruik 'm ok, mar is 't niet singeliars dat in oons dieëlekt gien woord is dat mit die c begint? 'k Heb 'n woordenliet mit 'n 1500 woorden, woaran ik al een 40 joar warkt hebbe, mar 'k bin nog nooit zoo'n woord tegenkommen. Het woord veake schrief ik zoo. In de haandleiding wodt 't angeven zoos ie dat doen. In 'n pleate van Kloeke over de uutsproake van het woord water stoat veur de Stellingwarven keter en ke(e)ter. 't Wodt dus oongeliek doan. 'k Wil doar wel es mit je over proaten; ok over die ao en oa.

Jetse D. v. St.

16.

...Heerenveense Koerier... 15 April '50...

48. IN DE OLDE KNOESTIGE
APPELBOOM

In de olde, knoestige appelboom,
Drie, fier meter boovn de grond,
Hangt het kouwgien, een eamel kissien is 't
Mit een eupening, klein en rond.
Goeie Frijdag-fandeage feur het eerst
Ston een koolmees doarfeur en keek.
En loerde fesigtig noar binn, of
Het geskikt feur een woning leek.
En skrok feur een noadernde protter fort
Noar beneedn — en keerde weer.
En drijde 't beweeg'leke koppien rap,
En dogte an elk gefeer.
Dan iniinn — een ofermoedige duuk...
Eén sekonde — doar was het weer,
En hoaste mit grote snelheit fort
Deur de boomm, Ik sag 't niet meer.
Een ure leater. — Twee mesies bin
In de boom an het singn goan,
Se songn, se songn fan gelok,
En ik hebbe de woordn festoan.

JOUK.

Uut vervleugn tiedn

Twie dorpstypen.

As Ate daor nog an denkt: an Gieze mit de bok en an Antien...

Ze woondn achter op 'e Karkelaene, ien huus eerder, dan waor now bakker De Haan zien spullegien het.

Waor Gieze en Antien vandaon kwam'n en wat e vroeger daon haddn, dat wust Ate niet. Maar wat die heidn bij hun leevn in Wolwege deedn, dat of alle daegn wel zien, aj niet hieud waddn en 't gien Zundag was.

Gieze was voerman: Antien leup mit de voddezak.

Altemit reed Gieze deur 't dorp. Vandeage mit zaand of stienn, morgn mit stienkool, dong, of zowat henne.

't Was 'n vremde riederije, aj 't zo op 'n ofstaand of van dichtbij bekeekn. 't Olde peerd had meestal lappn om 'e achterpootn; soms ok stokkn van 'n jutezak. Maeger as braandholt vanzels, maar taot as 'n veter, moej denkn.

Ate was Gieze nooit aandrs teegkom'n, dan in 'n bruun-pilows pak. De vuuls te wiede kiele hong as 'n zak om zien skonkige skolders henne. D'r zat 'n binnbuuse in, in die kiele, waor 'n half of 'n heel pond tebak mit glaans in vezeup.

Dnor koj uut opmaekn, dat Gieze un praktiese keerl en 'n stoeve roker was. Hij kon wat an, die grove knoop, op oorlogsskipkn van klompn. Zowat altied hong ur 'n piepe mit slop mondstok tussn zien taann te bingeln. Zien onderlippe was mit 't darde knoopsgat trouwd en 't gezicht van Gieze ston deurgaons op drie daegn siecht weer.

An zien uuterluk en menier van optreedn had Gieze 't te daankn, dat pattie moeders de voerman as kienderveskrikker gebruiktn. „Denk ur omme”, zeedn ze dan op dreignde toon, as de vlaskoppies halsturig waddn. „Aj 'm niet omliet willn, dan waorskouw 'k Gieze, heur!”

Slim pedegogies was 't niet, wat die moeders tiedn, maar 't hulp wel veur dat oognblik. Die zak van Gieze, daor haddn de kiender respekt veur. 't Kwam netuurluk nooit zo veer, want 't leek mit Gieze slimmer dan 't was. Ate kan 'm temeensn met herinnern, dat ie ooit iene kwaod daon het.

Gieze zal Gieze niet west hebbn, as ie ok niet mit de jarrebak reed. Hij haelde hier en daor 't huussiesgoed op, as d'r gien bleekn te mei'n waddn, of as ie niks te doen had mit de voermanderij.

't Gong soms raer mit die bak, hobbeldebobbel, mit de skepemmer d'r boovnop. Veural, toen de Keiweg nog Balderstienn hiette en de Heufdstraote uut kienderheufies beston. Jonge, docht Ate dan: Gieze is ok weer an 't brulloftn, heur.

Antien, vun Ate, was 'n stumper en 'n beklagensweerdige zieke feguur. Daor kwam nog bij, dat de skoelkiender heur 'n hoel plaogdn. Die reupn maar, as ze Antien loopn zagn: „Toverhekse, toverhekse!” of zongn nu vieriegeelig vassien, dat te smerig was om hier nao te veteln. Dat 'n meens zo leevn en zo liedn mos. Ate wodde d'r aandrs van, iederkeer as ie Antien teegkwam.

Gieze en Antien, wat 'n vremd en tragies geval was dat. Je mostn d'r mit te doen hebbn, allien al naor 't uuterluk beoordeeld. Zol de binnkaante d'r ok zo uutzien hebbn? Ate docht van niet.

Was Ate zo old west as now, dan had ie vaast wel perbeert daor wat van an de weet te kom'n. Geloof maar gerust, dat ur heel wat te leezn ston in 't leevnsboek van die twie zo deur 't leevn misdeelde meensn. Wat veur jeugd zoln ze had hebbn en wat hult ze miskien allemaole verburgn achter 'n stroef en veziekt gezicht? Wie zal zeggn, of Gieze innerluk gien koning, Antien gien prinses west is? Miskien weetn die vroegere wiekzusters daor wat van af, wat Antien betreft.

Ze bin al lange dood, Gieze en Antien. Wie ze kend het, zo as 't dorpsbeeld ze te zien gaf, die zal d'r miskien nog wel us mit meer of minder deernis an feroggedenkn. Behalve Ate waddn d'r nog wel meer, die die beide meenskn mit medeliedn beskouwd en ok nog wel goed daon hebbn. D'r waddn ok aandrn, die minachtend de neuze optrokkn en niet daon hebbn, wat ze mostn doen. Die meugn heur wel skaemn, as ze nog leevn en daankber weezn, dat ze niet zoe'n zwaor kruus op reize mit kreegn hebbn.

In ieder geval, Ate kan ze niet vegeetn en eert hun gedaachtenis, al weet ie niet precies, in hoeveer daortoe geldige reedn bestaot.

MULDER, J., Nogmaals: Twie Dorpstypen. Geachte Hajo van Wolwagha.

In: Stell. 21.4.1950

Nogmaals: Twie Dorpstypen

Geachte Hajo van Wolwagha.

' Ie moe'n 't me maar niet kwaoluk neemn, ak de taol niet zuuver skrieve.

Wij bin in drie gesiaachtn Wolwegaosters van geboorte; maar om die taol te skrievn zoas 't beheurt, dat vaalt niet mit, zolange d'r nog gien bepaolde riegels veur vaastesteld binn.

De reedn, da'k je skrieve, is gelegegn in dat stokien over twie dorpstypen.

Je mienn toch zeker niet, dat Gieze en Antien mit mekaer trouwd waddn? Dat was temeensn niet 't geval: Gieze was veur die tied wel trouwd west, maar zien vrouw hiette Jebbegien. In de volksmond wodde ze meestal Jaaie van Gieze nuumd.

Gieze het vroeger boer west in Oltriene, argns an de Sinteldiek, ak me niet vergisse. 't Boerde niet best in die slechte tachtiger jaorn. Op 't lest kon Gieze 't niet langer holwarkn en gong van de plaetse of.

D'r most noar 'n aandre broodwinnege ommekekn woddn en zodoende begon Gieze un vrachtwagendienst op 't Veen. Daor reed ie naor toe, henne en weeromme, mit zoe'n olde bulderwaegn zonder veern d'r onder. Zien zeune Roelf het 't ok nog us un tiedtien waerneumm. Laeter is die overleedn. D'r was 'ok nog 'n dochter in huus, maar ok die is kom'n te overlidn. Toen die dood was hul Gieze mit de vrachtwagkn op en wodde zoas jow ok al skreevn voerman van alles.

Die jarrebak van Gieze! Die was gewoonweg beroemd, moej denkn. Daor ston ie mit op en daor gong ie mit naor bedde, feguurluk gespreukn.

Ok as kienderveskrikker was Gieze bekend en meer berucht dan beroemd. In weezn was 't krek aandrsomme. As 't ur op ankwan was ie un grote kiendervriend, diezelfde keerl en bulderbasse. Hij kwam vaeke bij ons over de vloer en kon dan echt mit je ommepeuln. 't Was dus mit Gieze ok al zo: „Ruwe bolster, blanke pit”.

Gieze was slim stark en had heel wat in de botn. Un vat pitrom tild-ie zomaar van de waegn op 'e grond.

In die daegn was de Rieksstraotweg vrij wat onveiliger dan now. Op 'n keer zoln twie man Gieze anpakkn bij 't Rizzegerstel. 't Was om 't geld van de wissels te doen, dat Gieze van de klaartn bij 'm had, om de grossiers en zo te betaeln. Gieze leuf 't peerd maar gewoon deurstapnn en warkte onderhaand mit die beide keerls of, op zoe'n meniere moej denkn, dat ie nooit gien last meer had het. Laeter is Gieze zien vrouw sturvn en toen kwam Aaltsje of Aoltien Tjitten bij 'm as huusholster. Dat was de moeder van Zwatte Jolke, die indertied in de Oost west het as kloniaal. Het lest het ie an de Zulverlaene woond, in ien van die huussies bij Hendrik Bakker.

Wat Antien angoat, dat was in ien woord 'n stakker. 'k Denk, dat ze an lupus leed, te oordeeln naor heur zeere gezicht. Ze leup te skooi'n mit de voddzak 'eh het in 'n kaemertien an 't Skuimpad woond. In disse tied zol zoks niet zo gemakkluk meer gebeurn en zol zoe'n stumper wel gauw opneumn woddn in d' iene of aandre inrichting of zo. In die daegn was daor gien spraoke van. Ze most heur zels maar zien te reddn, mit miskien twie kwatties onderstaand in de weeke en 'n vrij hokien, dat 'n wonege vebeeldn most. Kwaod deed Antien gieniene. Ze leup gien meens in de weg, maar de meestn konn heur niet utstaon en meedn heur as 'n uitgewurpene van de maatskappij.

Toen ze sturvn was en van de buutvoogdn begreevn wodde, teup ur gien meens achter de baore. Un meensluk wrak was hennegaon en gieniene, die ur om treurde of heur miste, zo 't skeen!

J. MULDER, Keiweg 28.

Limburg. 28 April 50.

23. Een proatien uut de Oosthoek

Mit fekaansie noar Suud-Limburg.

Wanneer ik dit proatien begiinne te skriivn, dan ligt hier flak feur me op de toafel een album. Een foto-album. Ik hebbe d'r so krek wat in sijn te bleadern. Dan kun er weer soen boel herinneringn bij je boovn komm. Dingn, diej' feitelek niet iins meer wustn, tot da'j' die foto weer sijn: Het hoogste punt fan Nederland, De Geul bij Valkenburg en sofule meer. Allemoale self neumm. Mooi is dat. Fule mooier as ansigt, die in de regel neumm binn lanof plakn, woaj' self niet west hemm.

Ja, fleadn joar in de fekaansie bi' we noar Suud-Limburg west. En doar wi' k jim nou us wat fan feteln. Een fremde tied? Juust niet, donkt me. Want het is al weer April en dus wordt het tied plann feur de soemer te meakn. Wie lange waagt lopt het risiko fan hielemoale gien — of een slim duur plak te kriegn. En het sal de miiste lesers wel so goan as mijsel, soen uutstappien mag nou ok weer niet al te duur worn. Nou goed!

Het was dan op soen mooie soemerse Julimorgn, da' we mit de eerste trein uut Wolfegoo noar het Suudn reisdn. Betreккеlek gauw ha' we Swolle te pakn, staptn ofer in de bus fan de Spoorweegn — dit feur de feraandering — en koerstn op Nijmegen an. Doar stonn onse fietsn in de stalling bij 't staatsion te waagtn, we hadn se twee deagn eerder fortstuurd, en doar ging het op je eign karregien de onbekende fertr fan het Limburgse heufelaand inteegn. De eerste dag brogte ons niet ferder as Roermond. Tot dan toe leek het laandskap een boel op het onse hier, al sagn we hier en doar in de rigting fan Duutslaand us een flinke heufel-toppe opstikn. Opfaalnd waarn ferder de kleine hoekies mais, krapan bij ieder huus een perseeltien. Dat dee ons eevn fremd an.

De folgnde morgn op 'e tied wordde de reise fefolgd, en ja heur, doar wordde Limburg al gauw so as wij ons dat feursteld hadn: Heufel op, heufel ot. 's Middas teegn fiivn — we hadn 't ons an tied doan — kwamm we woar we weesn mosn, een klein dorpien, drie kilometer febij Falkenburg, d.w.s. drie kilometer looppn. Op de fiets was 't fiife, want dan mog je niet bij de Geul langes. De ontfangst was hartelek. Trouwns noar wat ons de onderfending leert het bin de Limburgers een hartelek folk.

De selde middag nog tippeldn we noar Falkenburg. Links beneedn ons stroomde de Geul. Het weater kabbelde en klotste teegn de kaantn, de kleine weaterfal leek wel fan sulfer. Regts, loodregt rees de löss drie, fier, fuuf meter boovn onse heufdn. En doar hiel boovn op beugn de proemeboomn swoar onder de last fan de frugtn. Proemn en peern. Je sagn se oferal. An de Geul, bij Maastricht, krek geliek woaj' j' kwamm. En se kostn doar so goed as niks. Hoe het mogelek was, dat se doar grujdn fuuf meter boovn het weater fan de Geul sonder te fedreugn, is ons een roadsel bleevn. Een pragtig wandeltoggien doar bij de Geul langes. We bin er noa die eerste keer nog so feake weer langes goan, mar inpies dat het ons fefeelde boeide het ieder keer meer. Je sagn altied weer dingn, die je tot nou toe ontkomm waarn. Wie bij „De Drie Beeldjes“ ofslat ofer het broggien, komt bij kasteel „Chaloen“. Een egt old kasteel mit een gragt woar gelegenheid is te roein. 's Oavns stoat het gebouw in de skienwaarpers. Meubels uut olde tiedn, boekn en skilderijen bin het bekiekn weerd.

De folgnde dag bekeekn we Falkenburg. Een oarig plak, woar sowat huus an huus aansigtne fekogt worn en soefeniens, in de form van elektriense mienlaampies (te gebruikn as skemerlaampe) en honderd dingn meer. Bakkers en winkeliens, die heur seake ok inrigt hemm as felof, tref je d'r oferal an. We besogtn de „Catacomben“ uutgreevn in de kalkstiin, tien, twintig meter onder de grond, een weergoafe fan de „egtn“ in Rome. Een gids gaf de nodige uutleg, wees de besunderheedn an en wij leupn in een groep fan fuuf 'n twintig meensk n aagter hem an, allemoale een keersien in de haand. Ferder het Falkenburg een model-stiinkolemien, een getrouwe noameak fan sjen grote breurs, die egr gudelek beeld gefit fan wat er in soen mien te sijn is. Je goan selts mit een lift noar beneedn. En dan het Eupnlogt-theater, mit iedere oavnd een dafernde uitfoering fan iine fan de stokn fan Shakespeare of aandere grote keunstenaars.

Toe' we fortgingn see' er iine teegn ons: „Loat de fietsn mar hier, in 'Limburg ku'j' niet fietsn“. Wat waarn we bliede da' we sien road niet opfolgd hadn. Pragtige fietstogtn he' we meakt! Ofer Mechelen noar Vaals. 15 km 2½ ure fietsn! Dat wil segn, de halve weg looppn, so-stell! Mar de grote fekeersweg langes in 3 kwetier weer tuus! Die middag bi' we op het hoogste punt fan Nederland west (322 meter). Mit een pragtig uutsigte op Duutslaand. Feur een dubbeltien ku' j' deur een kieker op Aakn kiekn. Flak bij: Kepotte huusn; mar ok al weer een boel nijbouw. Op dieselde fietsn bi' we ofer de „Cauberg“ noar Maastricht reedn. Ja, se bin mit west noar het restaurant boovn op de St. Pietersbaarg.

Ik sol er nog een boef fan feteln kunn. Fan onse swaartogt deur de gangn fan de St. Pietersbaarg. Fan de champignon-kwekerije. Fan de forellekwekerije fan de Heidemaaatskeprij bij Gulpn. Fan de togt mit het „miljoennlijntien“ deur de mienstreek. Fan de kluis op de Scheelsbaarg. Fan sofule aandere dingn meer.

Ik doe het niet! Goer self us kiekn. Blijf dit keer nou de hiele fekaansie us niet tuus. Goer er us op uut. Miskien he'j' al plann. Best. Miskien nog niet. Dan wil dit proatien je helpn. Een briifkoarfen an: „V.V.V. Valkenburg, Z.-L.“, en je hemm mit een peer deagn alle inligtingn, die j' weansn kunn. En aandes, rigt je gerust tot mij — fia de Redaksie fan dit blad.

Heerenveense Koerier 29 April '50.

21

49 Stellingwertse riempies

DE MESIES.

De mesies flign of en an
Mit feerties en mit plusies,
Doar bouwn se een husien fan,
Een husien, fol illusies.

En rustn soms us eevn wat
En tjiipn mooie liities.
Se wilm ons feteln, dat
De wereld roem en briid is.

En komt een muske digtebij,
Neskierig — dan begint het:
Een wilde woeste fegtpetij!
Maar 't mesepeertien wint het!

En tjiipn sien liities fan het huus
Fol feerties en fol plusies,
En droomt, droomt fan een eign thuus
Mit kiender — fol illusies!

JOUK.

"Stellingwerf" - 4 Mei 1950.

INGEZONDEN.

An Jehannes Stellingwerf.

Jonge, Jehannes, dat wodt zo liegegiesan al 'n mooi ploegien om mit in zee te gaon. We bin now al mit z'n zeuvenen, ak Jetse en de skriever van dat boekien d'r bijtelle. Die zeuvenkaort, 't heilige getal nog wel, moet de koppen maar us bij mekaer stikken.

Wat mij angaot kun d'r gerust nog 'n stokmenug bij. Hoe meer penn'n mekaer in dit opzicht kruusn, hoe dichter we bij de waarheid, d.w.z. bij de meest zuuvere spelling, de beste skriefwieze kom'n. Daor is 't toch in de eerste plaets om begonn'n, zo'k denkn.

Persoonluk contact, mondelinge bespreking liekt me niet zo kwaod. D'r moet beslist wat gebeur'n, om uiteindluk tot overienstemming te kom'n, al was 't allien maar om de zettters 't leevn niet langer zoer te maekn. Die zoln d'r op 't lest hielndal in vetiesd raekn, as ieder maar deurgaot 'n eigngemaekt diëlekt te haandhaevn.

'k Zol zeggn, praot maar us wat of en kom alvaast us bij mekaer. Zels moe'k 't veurlupug nog wel op 'e penne anholn. De vrouw is drok an de skoonmaek en zo now en dan moej wel us 'n haandtien mit uutstikken vanzels.

D'r komt nog wat bij, behalve dat en gebrek an tied. D'iene kan now ienmaal beter uut zien wordn kom'n dan d' aandr en mit mij gaot dat niet zo glad. Un paer riegels op pepier zett'n, och dat lökt nog wel zo'e beetien, maar praotn Jehannes... Wat zwaor van tonge moej denkn, krek as Mozes indertied.

Holn we 't op 'e kraante an, wat mij betreft en veur zoveer dat nodug is, dan hebbn de lezers en de belangstellnde diëlektkenners d'r miskien ok nog wat an. We leern mekaer ok zo wat naoder kenn'n en waardeern, zo'k mienn. Zonder wederzieds begrip en onderling vetrouwn komt ur niet vuule van terechte en is 't niet moogluk wat goeds tot staand te brengn. Netuurluk twiefel ik gien oognblik an de goeie wil van jow en de aandrn allegaere. 't Zal 'm ok gerust an mij niet ligg'n, om 'n goeie ve-standingholding te skeppn, te bevordern en tot in lengte van jaorn te helpn bewaern, tot veurdeel en genoegn van allemaole, die ur mit te maekn hebbn. Dat biwwen behalve teegnover onszels en mekaer ok teegnover de buutnwaacht veplicht en de zaek, waar 't in eerste en leste instansie om gaot.

Veur zoveer winsluk en moogluk, nodug en noodzaekluk, moewe allemaole maar 'n veere laotn, om tot 'n goed resultaat te kom'n. D'r ligg'n heel wat voetangels en klemm'n op 'e weg, die we now insleugn binn. Plaetsluk, bevobbeld, veskilt 't diëlekt nogal wat. Daor moewwe ons onderhaand maar us terdege op beraodn, veur zoveer dat nog helemaole of tevuule aachterwege bleevn is. Ook in dit opzicht komt ur heel wat kiekn, Jehannes!

Uteraord ligt mij de Wolwegaoster uutspraak 't best, maar dat wil netuurluk niet zeggn, da'k 't now ok maar bij veurbaot verhippe un druppjen waeter bij de wien te doen. Die vargelieking is eigeluk niet helemaal just, maar ie begriepn mij wel.

Netuurluk, we moe'n dapper an 't wark, maar niet te haostig en onbesoed; zo'k zeggn. De grondslag moet goed weezn en 't moet tied van grui'n hebbn, krek as de eerpels en sloffebonn. Lao' we veural ok de humor niet vegeetn, as 't zo us uutkomt veur 'n keer. Jonge, Jehannes, da's zo'e beste kammeraad in 't leevn, zoas jow ok wel weetn zulln. Boovndien ligt dat in 't aord van de Stellingwarwer meensk.

Mar — alle gekheid op 'n stokkien.

Jehannes, tot de volgende keer, zuwwe maar zeggn. De groeten heur, ok an de aandrn, wanneer je die spreekn, of zo us teegn 't lief loopn mocht'n.

HAJO VAN WOLWAGHA.

Ik wij hier nog greag eevn een ofersiggien geevn fan binnkom'n briivn angoande een mondeling kontakt:

- 1e. Geert, die in Holland woont. Kan dus niet present weesn.
- 2e. Bergveld, Appelsche: Greag!
- 3e. Wieger: Fan 't selde leakn een pak!
- 4e. Hajo van Wolwagha: sit mit de skoonmeak in de meage. Mar dan moe'j' een dag frij-of froagn, man! En wat dat proatn betreft: „Spreekn...” ens.
- 5e. Jetse D. v. St.: Hè' 'k al mit proat. Fan, de petij!

Nou, en dan bin 'k er.

Ontholn de lezers dat ok eevn. Hoe meer meensk, hoe meer oarigheid as er an is.

Hoopnde, da' we mekaander gauw us in 't fesier kriegn,

JEHANNES.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Om de wandelkoarten noar d'Iise.

In: Heerenv. Koerier 10.5.1950

„Heerenveense Koerier“ 10 Mei '50...

50. Stellingwerfse riempies

Om wandelkoarten noar d'Iise.

'k Bin Soaterdag noar d'Iise west om
koartn.
— Twee kwarties — een hiel joar! —
Dat is niet duur!
En òg, toen hêk het er een henneweer
fan neumm.
En bin 'k wat fietsen goan in die Netuur.
Ik nam het eerste pad, dat me geskikt
leek.
't Was smal en bogtig, en dat trok me an.
Toen kruust' ik mar op goed gelok of
ferder,
En freug me of, woar a 'k teregte kwam.
Nou links, dan regts — de patties werdn
smaller.
Het roesn fan de wiend — soen mooi
geluud,
Een knienegien keek skugter om hem
henne,
En schrok en daanste springend feur
me uut.
Een eekhoorn speulde deur de hoge
dennetopn.
De krenteboomm pronkten mit heur
leste pragt,
Een bonte spegt begon sien timmer-liid
te klopn.
De takn spruuttn mit fenijde kragt.
Dom, dogt' ik toen, bin tog een bulte
meensk.
Se goan wel noar de film, noar't daansn,
noar mestiek,
Mar 't grootste Keunstwaark weetn se
niet te wedeern,
Het allergrootste, dat hier so mar ligt
te kiek.
Nee, d' Iise het gien grote toefloed
meensk.
De drokke saaln trekn meer pebliek,
Doar moe'j' betearn! En hier — ku'j'
fediinn,
Want wie er arem komt, fetrekt skatriek!
JOUK.

24. „Heerenveense Koerier“... 12 Mei '50.

Sie blz 26.

51. **Stellingwerfse riempies**

50.

Het fuuftigste riempien. —

Een oognblik stoa 'k

In gedagtn — te prakkeseern.

Het fuuftigste riempien. —

Een oognblik loa' 'k

Al die aandern nog weer us passeern.

Het eerste was „Griep“, dus een

siek'lek begin;

Noa „Festrooid“ hê 'k de

„Skoonmeak“ beskreevn.

De riigel is laank en feur jim

sonder sin,

Dus ik sal hier gien opsomming geevn.

'k Begon mit wat grappies,

mar langsemerhaand

Het de werk'lekheid d' oferhaand

kreegn.

„Oktober“, „De Bujje“ en

„Hujjers op 't Laand“....

Was het beter? Of minder?

Jim sweegn....

Het fuuftigste riempien. —

Een oognblik stoa 'k

In gedagtn en loat se passeern.

Mar dan. — Kom! Feuruut weer!

De Toekomst ropt! Loa 'k

het dus ferder en — beter pebeern!

JOUK.

*Mis Pres!
Da's een
lectien in
de waver
Loops!*

H., Oan Jouk.

In: Heerenv. Koerier 17.5.1950

"Heerenveense Koerier" ... 17 Mei '50...

Sie bls. 24!

Oan Jouk

Doe 'k joun sa yn 'e krante seach
Hwat yn 'e greate wrâld omgiet,
Foel op jou gouden rym myn each
Hwert jou namme ûnder stiet.
It is nou al in lange rige
De fyftichste wie 't diz' kear al,
Krytyk noch lof ha jo ea krige
„Jim sweegn", mar Jouk, da's fral
• Gjin teken dat ik se net lies,
Al wie it mar gewoane rimerij,
Jo seinen dochs de dingen sa
As jo se seagen: neat der ôf of bij.
Jo rymden fan it skaed en sinne
Yn jou Stellingwerfske spraek.
Mei noft sill' jo nou sizze kinne:
It wie dochs wol in moaije taek.
Jouk, dêrom lok dizz' kear
En gean der sa mei troch
Ik hoop, dat ik jit mannich kear
Yn de Koerier jou „riempij" sjôch.

H.

In: Stell. 19.5.1950

„Stellingwerf“ 19 Mei '50.

Toe mar, Hajo

Twiede beskeid

Ditmaol an Jehannes en an al onze maotn en medewarkers, bekend of onbekend.

Mien veurig briefien is al ofdrokt en d'r moet mit-
ten nog maar 'n kladdegien overhenne, want
(waant?) waj beloofd hebben moej doen.

't Zol me niks benei'n, as ur (er?) nog 'n tiende
was, die ons wark op ien of aandre manier metter-
Jaod steunn wol. Die 'k bedoele staot vast
(vaast?) achter ons, as ie al niet naost ons staot,
zo grif as twie maal twie viere is. Prakkezeer d'r
maar us over, wie dat wel weezn (wezen?) kan.
De neame skiet jim vast wel in 't zin, aj 'm bevo-
beld an Skeppend Ambacht denkn.

't Is me ontskeutn, wat Jan van Spanghoek des-
des skreevn hef. Me donkt, hij zal 'm nog wel 's
cupnbaorn, now ie gelegenheid het nota te neemn
(nemen?) van wat aandr te berde b'rengn.

Geert en Jetse konn (kon'n?) wel 's geliek hebben
as ze beweern, dawwe 't Nederlaans in 't vezier
holn moent. De appel moet noait te veer van de
boom vaaln. Dat gebeurt allien bij haddé (harde?)
wiend en daor kuwwe gien van alln beter van
woddn.

Un twiefelgeval liekt me bevobbeld dat ons en
oons; holn en hooln (hoolen) en meer van zokke
wordn. Veur beide meniern vuul 'k wel wat, maar
't gaot donkt me niet an om zo (zoo?) maar op
eign holtien (hooltien) uut te maekn, wat 't woddn
of weezn moet.

Dan hej daor veerder. (veeder?) de ch en de k.
Persoonluk (lijk, lik, lek?) zo'k de k bruukn willn.
Niet allien, omdat die duudluk uutspreukn wodt,
maar ok, omdat ch in modern Nederlaans (neie
spelling) zovul moogluk verwaerloosd wodt. Boov-
dien skeelt 't de zetter ok weér 'n letter en in 't
West-Friese diëlekt bevobbeld is 't ok zo.

Geert het geliek, as ie ur opteegn is, dat de g in
de plaets komt van ch. In eign- en plaetsnaema en
in 'n stok of wat aandre bepaolde wordn kan dat
now ienmaal niet. Over geem (geven), seum (ze-
ven) enz. moewwe ons nog maar 's naoder be-
raodn.

Wieger moet over 'n poosien (posien?) nog
maar 's in de penne klimm'n. Dat „es“, veur us
(iens), daor moewwe zeker eevn bij stille staon.
Miskien kuwwe 't ok ondervangn, deur allien maar
„s“ te skrievn.

't Woordtien „komen“ is ok 'n v'remd geval. 't
Kan skreevn woddn (wodden?) as komm, maar ok
as kom'n. -Doej (doe j?) dat kikkervissien d'r
tussn weg, dan wodt 't komn.

Hoe staot 't mit de veraandring van 'n dubbele aa
in 'n dubbele ee? Bv. Maart/Meert (spelling
Jetse). Daor moewwe 't ok neudig(?) of effen(?)
over hebben.

D'r is netuurluk (weer dat lijk, lik, lek) nog vuule
meer, zoas de saemntrekking van wordn tot waj,
daj, awwe, dawwe, enz. Hoe moet allienug skreevn
woddn; hoe boven, bonen, wereld en kerel? Moet
't jou en nau weezn of jow en now? Veur goeln
kuj ok liepn zeggen. Dat leste vien 'k 't mooiste, aj
't me vraogn. Vinden zal wel vienn woddn moent,
en gao za maar deur.

Wat denkn jim van negen, anderen (aern)?
Enkel wodt uutspreukn as inkel; kwalijk as kwaalk
(luk, lek, lik). In wordn as vergeten, verplicht enz.
wodt de r ve(r) waerloosd. Beetje en briefje (bee-
tien, briefien) zo'k mit iene t en f skrievn willn,
maar hoe zuwwe an mit huisje (huusien, huussien)?
Mien jim ok, dat menen mienn blievn moet? 'k
Skrief liever warkn dan waarkn. 't Eerste klinkt
starker en flinker. Zo is 't bevobbeld ok mit achter
en kracht.

Veerder is d'r onder meer nog dat ig en ug (ge-
nadig, voorloepig enz.). Bij de uutspraak van wense-
lijk klinkt de e as 'n i; de eerste e in vergelijking
wodt ommetoverd in 'n a. Oog, is dat oge of ooge?
Awwe 't over vogelveer hebben, dan zegg'n we d'r
un e achteran. De dubbele ee blijft dus bestaon en
dat ligt (leit?) miens inziens veur de haand. Praotn
we van huusho(o)lster, of heurt ur ok nog 'n d
tussn in te staon? Drager is dre(e)ger, maar is dat
wel zuuver (zuuwer)? Die stokmennug (nig?)
Stellingwarv(w)ers zulln dat wel weent (weten),
donkt me zo, as 't goeie contact (kontakt?) ur
maar is. Veur „toen“ heur 'k ok wel 's „doe“. Un
mooi akkevieten, om daor us goed over nao te
denkn. Ik avontuur het maar, maar hoe skrievn we
dat woord in Stellingwarfs diëlekt? Aj 'm mij de
mennege(?) maar weezn, dan za'k de woning
(wonege?) wel vienn, temeensn(?), as 't me
moogluk(?) is de reizte te maekn.

'k Zol d'r veur vandaege mit utskei'n willn, ak
Jehannes nog niet eevn (even) te lief most. Die f
en die ii, bevobbeld, en ok die s he'k van begin of
an niet liedn meugt. Die g, veur ch, doet me tevuule
an de tied van perfesser Siegenbeek denkn. Die oa
en ea liekn me niet logisch (logies?). Laot mij
maar naor de pompe loopn (lopen?) om waeter.
Aj die letters ommedrei'n klinkt de uutspraak niet
goed. Naar en daor kiekn krek zo deur 't haor.

Miskien bin 'k 'n perfect (profeet) die brood eet,
maar wie zal zegg'n, of „Stellingwerf“ nog niet 's
veur 'n deel of miskien wel volsleegn veskienn zal
in 't diëlekt, dat op 't oognblik (ogenblik?) om be-
staonsrecht en vaeste vorm'n vraogt. 't Komt ur van
moej denkn, zodrao de geleerdn 't hierover iens
binn, de skriefwieze an bepaolde riegels bunn en 't
Stellingwarver diëlekt as zodaonug erkend is deur
't volk en eevniens van hogerhaand....

D'r skiet me nog meer en nog wat aands in 't
zin. Zoln jim 't raer vienn, Jehannes en zo, as ze op
't Gemeentehuis begonn mit allemaole Stelling-
warfs te praotn? De burgemeester en sikkretaris
krek zo goed as de gemeenteraad, de ambtenaorn
en 't pebliek. Wie kan 'm now beter uutdrekkn en
zegg'n wat ie bedoelt, dan in de tael waor ie bij op-
brocht is? 't Is 'm ommes mit de brijlepel ingeevn,
is 't niet?

Mallegeid (mallingheid?) mienn jim en pattie
ineenskn (meensn?) miskien? Ik antwoorde: toe-
komstmeziek!

Inderdaod, toekomstmeziek. Niks meer en niks
minder. Maar die eerder speuld woddn zal, dan de
meestn en wij allegaere wel denkn.

Dan bin d'r bevobbeld de skoelevassies, de Psal-
men en Gezangen ok nog, om in 't Stellingwarfs
overzet en in de klasse, thus en in de karke zongn
te woddn, om van 'n Biebelvetaolng nog maar te
zwiegn. Zoln jim d'r v'remd van opkiekn, as ur
preekt wodde in Stellingwarver diëlekt? Hajo in
gien geval. 'k Zol d'r wel urn omme loopn of fietsn
willn (niet vietsn, Jehannes!), om dat te heurn, zo
vaeke as 't maar kon. (Vaeke, skriefft Jetse, en dat
doet me mitien weer an dat leesber denkn, mit die
e op 'e kop).

Hej'm wel in de smiezn, dawwe nog lange niet
uutwarkt binn; dawwe eigeluk nog maar an 't
begin staon van de taek, die ons op de skolders
(skoolders?) legd is? D'r zit vuule meer an vaaste,
dan we zels wel weent of denkn. 't Komt (komp?)
ur now maar op an, in iensgezindheid te perbeern
(preberen?) de zaek tot 'n goed ende te b'rengn.

Ja-ja, we hebben wat anhaeld mit mekaer!
Braandskoone biwwe in dit opzicht gien van alln,
zo'k mienn.

Afijn, now is 't woord weer an jim. Daor ligt de daod in beskeatn. We bin d'r nog niet, maar we kom'n d'r wel, awwe d'r maar vas oetstangd binn. dawwe van ons zeis nog gien jenne ~~waaste~~ ~~was~~ kunn'n, laot staon d'r goed mit ommegeon. Zo is 't ok mit 't wark, waar we now mit bezig binn.

'k Zol zeggn, stuur dat liesien (liesien?) van Jetse alvaast maar 's naor de drokkerije op. We kun' d'r dan allemaole onze miening us over zeggn en daornao vaastesteln (stellen?) hoe 't woddn moet.

Allemaol de groetn, heur! En starkte mit mekaer.

HAJO VAN WOLWAGHA.

Naoskrift. Mulder, van harte welkom in de kring! Mooi daj over de brogge kom'n binn. Me donkt, je zulln d'r gien spiet van kriegn. Hajo.

JOUK., Stellingwertse riempies; Een nije weg. Op het waark
an de weg Oldehorne—Oldebekoop—Sandhuusn.

In: Heerenv. Koerier 27.5.1950

20. Heerenvense Koerier 27.5.1950.

Stellingwertse riempies ^{52.}

EEN NIJJE WEG.

Op het waark an de weg Olde-
horne—Oldebekoop—Sandhuusn.

De dreg-linie nee-skuddet ononderbreukn,
De fragtauto's riedn mit stiin en mit saand;
De stoomwalsn roln, de stampblokn
De arbeiders waarkn — de skopp' ^{beukn;} in de
haand.

De grond wordt fegreevn;
de fene wordt fortbrogt,
En saand formt de drumpel
fan 't nije begin.
Een flinke febrüiding is oferal ankogt,
Doar ligt de mesiek fan de fietspeadn in!

Nog eevnpiess waagtn. Nog eevnpiess
kleagn....
— Fanwege het saand,
't is zo mul en so swoar —
Mar dan, noa feloop fan die mindere
deagn,
Kom dan mar us kiekn! De beane
ligt kloar!!

Nog roln de walsn, nog frotn de mann';
Nog greeft de mesine de fene d'r uut;
Nog riedn de auto's, de stoaldroadn spann:
Het liid fan de arbeid! Een hoopfol
geluud!

JOUK.

... Heerenveense Koerier 30 Mei 30... 29

De twee kleine bloemefekopers

't Was Sondag, 'k sat te leesn. ⁵³
Er was niet iine thuus.
Toen klepperden er klompies
Op 't stroatien flak noast huus.

Doar ging de deure eupn:
Het waarn Pietj' en Haarm,
Twee peuters fan de buurn,
Een deuse onder d' aarm.

„Dag Jouk, moe'j ok wat bloempies?
Fan alles hê' we wat.
Wat dotters, madeliefies,
En peerdebloemen sat.”

„Netuurlek, jonges! Seker!
Meak mar een bossien dan.
Sieso in 't fasien. Mooi hê'?”
→ Se keekn me us an....

„Een koekien feur beloning?”
Ik gaf se ieder twee.
„Nou, bliivn jim niet eevn?”
't Klonk toegelieke: „Nee....”

Dan proatnde de gang deur.
„Dat hê' 'k,” see Pietje drok,
„Tog liifer as een sent, seg!”
„Ja nou,” see Haarm, „ikk' ok....”

JOUK.

30.

„Hærenv. Koerier“... 30 Mei 1950...

54. **Een bossien broam . . .**

Ik kwam toefällig op de fiets de Hoefe
lances,
En sag de broam in goldn riekdom staan.
So oferfloedig. Een peer kleine takkies,
Og, waarom so' 'k die hier niet sniedn
goan?

Ik stapte of, en nam het skaarpe messien,
En wikt' en weug, en nam nog gien
besluit.
Was disse, die of dát de allermooiste?
En sneed op 't leste fier' of fiife uut.

En onderwiel ging er een kennis langes:
„Nou, nou, een bossien bloempies feur
de frouw?“
Hy lagte. Og, netuurlek, ik begreep het;
Hij fun het feur een man tog wel wat
„flauw“.

•••

Doar stoot het fasien midn op de toafel,
En nou en dan kiek ik het eevn an.
Griet was er ok so bliede mit die oavnd!
En we genietn er nou deas tegere fan.

Die kennis.... miskien sit ie nóg te
lagn....
Omdat ie het mar niet begriepn kan....

JOUK

... Heerenvenne Koerier 8 Jun '50

33

56 Stellingwerfse riempies

De Hujjer.

De logt stoat blaauw. De sunne braant.
De Hujjer frot weer op sien laand,
Mit opgestruupte mouwn.
Hij healt de dunne swatties an,
En meakt er swoare swiln fan;
Hij spant de tiime-touwn.

De strohoed skiife op het hoar,
So waarkt ie fort, so stoat ie doar
Te sleepn en te sjouwn.
Sien kop is bruun, sien skolder bried,
Sien boeseroen is nat fan swiit;
So goat ie oppers bouwn.

Totdat de sunne sinkn goat,
Het oavndrood te braann stoat,
En dauw dampst uut de laann.
Dan goat de hujjer ok noar huus,
En doar, by frouw en kiender thuus,
Doar rustn, muu, sien haann.

JOUK.

JOUK., Stellingwertse riempies; Skoelereisien. Mit de Spoorweegn noar Arnhem - Woensdag 7 juni.

In: Heerenv. Koerier 11.6.1950

Heerenveense Koerier - 11 Juni '50.

**Stellingwertse riempies
7. Skoelereisien.**

Mit de Spoorweegn noar Arnhem
— Woensdag 7 Juni.

Ben ekstra-trein ridt Friesland deur,
Ben trein fol fan fetier en fleur,
En klaank fan klenderstern
Gejuig klinkt op an elk station.
Dan dindert ie febij 't perron,
En knaarpt in alle remm.

De leste groep in Stinwiik. — Dan,
Feuruit mar. Regt op Arnhem an!
Doar wi've wat beklekn!
De direktuun, park Rozendaal,
De Westerbouwing — kollesaal!
Die Rijn-togt sal ons mekn.

De oavend komt. De togt is west.
We bin er weer. De dag was best.
In in woord ean suukses, heur!
De jeugd was mau, mar wel-foldoan,
En is tevreden huustoe goan! —
— Bedaankn we 'r N.S. feur!

JOUK.

In: Stell. 10.6.1950

ONS TAAL-EIGEN.

~~Wolwagha~~
** — Enige maanden geleden werd in Groningen een wetenschappelijke commissie ter voorbereiding van een ~~woordenverzame-~~ling der Saksische dialecten samengesteld. Haar centrum heeft ze in het dialectbureau van de Rijksuniversiteit aldaar. Ze houdt zich bezig met de bestudering der Saksische dialecten in Nederland, dus in de provincies Groningen, Drente, Overijssel, Gelderland en in de Stellingwerven in Friesland. Dat hiervoor de medewerking der dialectliefhebbers nodig is, spreekt wel vanzelf. Deze kunnen die verlenen door specifieke woorden te verzamelen, die in hun gebied voorkomen. Natuurlijk dient zoiets te geschieden volgens bepaalde methodes. Prof. Van Es, directeur van het Groninger Dialectenbureau en voorzitter van de genoemde commissie, zal op enkele vergaderingen die werkwijzen uiteenzetten. Zo vinden in Juni nog bijeenkomsten plaats in Apeldoorn, Hengelo (Ov.), Doetinchem, terwijl daarna Zwolle, Meppel, Assen, Coevorden aan de beurt komen. Wie mee wil werken geve zich ten spoedigste op aan het Dialectenbureau der Rijksuniversiteit, Oude Boteringestraat 32, Groningen.

Een zeer loffelijk streven. In onze steeds meer genivelleerd wordende wereld, waarin het onderling verkeer enorm is toegenomen en het isolement van verschillende typische streken is opgeheven, verdwijnen succesievelijk allerlei karakteristieke dingen, waardoor veel der levenspoëzie verloren gaat. Dit verloren gaan gebeurt hoe langer hoe sneller en het is dus hoog tijd, dat men vastlegt wat nog achterhaald kan worden, voor ons alles is ontglipt.

In dit licht willen wij ook onze rubrieken Stellingwerfs dialect (wij proaten greag Stellingwerfs, Proaties uut de Oosthoek, Uut vervleugn tieden) beschouwen. Het heeft ons daarom ook steeds groot genoeg gedaan, dat de reactie op dit ons streven zo groot was en is. De consequentie van het bovenstaande moet echter zijn, dat de bijdragen verantwoord moeten zijn, verantwoord ten aanzien van de taal, de gebruikte zinswendingen, het idioom, de schrijfwijze. Maar die laatste ligt niet vast en zo komt het, dat ze nogal uiteenloopt bij de verschillende schrijvers.

Zeer interessant is het daarom, dat na de instelling van ons rubriekje zulk een levendige discussie is ontstaan, over de manier, waarop het Stellingwerfs (of de Stellingwerfse dialecten) moeten worden geschreven. We namen al vele aardige, puntige, rake beschouwingen daarover op.

Helaas is een krant niet het geëigende orgaan voor zulk een uitgebreide polemiek. Wij kunnen onmogelijk alles opnemen wat ons hierover bereikt. Jammer, maar het gaat nu eenmaal niet.

In dit verband nemen wij het voorstel van Hajo van Wolwagha gaarne over, die naar aanleiding van suggesties van Jehannes uut de Oosthoek een „praot-aovnd” wil houden, waarop de schrijvers van de Stellingwerfse dialect-artikeltjes van gedachten kunnen wisselen. Hajo stelt voor Maandagavond 19 Juni: Wie er aan mee wil doen wordt verzocht dat vóór 15 Juni aan de redactie van Stellingwerf mede te delen, opdat op 16 Juni daarover nadere gegevens kunnen worden gedaan.

Stellingwerf ziet met grote belangstelling de resultaten hiervan tegemoet. Als op deze wijze iets kan worden gedaan voor wat meer lijn in de schrijfwijze en voor het vastleggen van wat eens was, dan zal dat ongetwijfeld door zeer velen op prijs worden gesteld.

"Stellingwerf" - 10 Juni '50... 35.

INGEZONDEN.

An Jehannes en Hajo.

Eerst an Jehannes. Kiek 's, mien jonge (zol Jouk zeggen), ie mienen 't misschien best, mar ie zullen toestemmen moeten, dat jouw schriefwieze weinig anhängers vunnen het. Ze is ok al te vremd. Niet allienig om die ch en die dubbele ie, mar ok, om da'j die f schrieven in woorden as Wolfega, ofer, heufel enz., waar 'n Stellingwerver nog eerder 'n w as 'n v zegt. Geef nou mar 'n beettien toe, en dat doe' j' wel, zoveaer ik jou kenne en neem wat van oons over.

Mit Jetse bin 'k 't volkomen iens. Dat er in oons dialekt gien woorden binnen, die mit c beginnen Jetse, dat is zo'n wonder niet. Ie weten wel, de c kwam in 't Saksisch niet veur, mar is uut 't Zuden afkomstig. De Grieken en Romeinen sprakken 'm uut as k. We moeten dus zeggen: Kykladen, Kikero. De ch klonk net as bij oons in lachen: Chaos, Christus, Archimedes. In 't Fraans klonk die an 't begin van woorden as sj van oons woord sjouwen en die klank nammen wij over. Mar 't blyven allemaole vremde woorden, zodat er ok mar weinig Hollaanse woorden met c of ch beginnen.

En nou nog 'n antwoord an mien vriend Hajo. Zoas ie zien, schrief ik de werkwoorden voluut, dus kunnen, kennen, winnen. Jim laoten de e weg, dus moeten eigenlijk schrieven: kunn'n, kenn'n, winn'n. Al te gek, vien ie niet? En as antwoord op de woorden (niet allemaole) tussen haokies is dit mien miening: niet waant mar want, niet ur mar er of r, niet vast, mar vaaste.

Of we de r in woorden as hard moeten weglaoten? Daor is over te praoten. We spreken hem niet uut, mar de letter, die er veur staot, krigt 'n aandere klaank. De a in Matten (veur Marten) en stat (veur staart) wodt veur in de mond uutspreuken en klinkt dus anders as in matten (op de vloer) en stād. De woorden wodden ok wel lastig te kennen as we schrieven: hatte, pat, kot, vot, baod, kaote (veur hart, part, kort, voort, baard en kaart). Veerder moeten we de nije spelling volgen, dus zo, posien. En de utgang lijk, ok in 't Nederlaans as luk uutspreken, zo'k hoolen willen. Niet te vule en te raere veraanderingen. Veur Maart, paard, haard enz. schrief ik Meer, peerd, heerd, net as Jetse. Ie hebben geliek, dat er meer an vaaste zit, as we deenken en dat mar niet in 'n vloek en 'n zucht op 'n vergadering alles beklonken is. En 't is ok waar, dat in verschillende dorpen enkele woorden weer 'n beettien anders klinken. 'k Zol er nog 'n hult over schrieven kunnen, mar dan zol 't stokkien veur de kraante te laank wodden en Mr. Vlaskamp zol 't „wegens gebrek aan plaatsruimte” niet opnemen. Er was ok nog te praoten over de klinker van de Hollaanse woorden borg, zorg, korf, vork en 'n paer anderen. Die klinkt als de ö in Köln, komt wel in 't Duuts en Engels, mar hielesmaole niet in 't Nederlaans veur. Mar nou genoeg.

Intussen, Hajo, tot ziens. A'k 's in de buurt wizen moet, kom ik 's weer bij je an. Doe, die naor mij vraogen, veural de complementen. (Zal niet an mekeren, heur ik je al zeggen, net as vroeger). En veural an mien medeschrievers de groetenissen van

GEERT.

In: Stell. 10.6.1950

Overleg is 't halve wark.

Hoe meer aj mit de taol, mit dat diëlekt in anraeking kom'n, hoe meer vraagtekens d'r uut te veurskien kronkel(e)n. Da's now ienmaol 't bezaor en 't gevaer van die kroempraoterij, maar dat hoeft ons niet of te skrikk(e)n, om ur an vaaste te hoin en d'r mit deur te gaon. In 't (algemeen beskaefd) Nederlaans blijft ur ok wel wat te

wins(e)n over, zoas we strakkies-wel zien zull(e)n.

Daor hej bevobbeld de woord(e)n eindig(e)nd op „en”, zoas die, waarvan 'k de e tuss(e)n haokies zet heb. Me donkt, dat dit 'n mooi anloopen is, om de koe veurgoed bij de horens (hoorns?) te pakk(e)n en niet weer los te laof(e)n, veurdaf we d'r helemaal mit klaor binn.

Op disse maniere leren alle Stellingwarvers, die nog leven en op skoole west binn, 't diëlekt te skriev(e)n, zoas dat nao onderzuuk en beraqd 't beste acht wodt. Pattie buut(e)nstaonders will(e)n d'r miskien ok wel an.

Wie nog in de wiege leit, of nog niet helemaal dreuge achter de oren is, die moet die kroemskrieverij laeter maar van zien vader of moeder, breurs of zustes of van wie dan ok leren, zolange as 't Stellingwarver diëlekt nog niet as veplichte leerstof veurkomt op de skoelerooster.

Veur 't gemak za'k die utgang „en” now veerder ok maar voluut skrieven: Je zoln d'r de bibberkoors van kriegen, van die haokies bedoel 'k.

Utzunderingen bevestigen de riegel en daor zu' wij ok wel mit te maeken kriegen. De woodties ander, andere en anderen is miskien zoe'n geval.

Skrieven we „worden” as wodden, dan is ur gien wolkien an de locht. Laoten we die e weg, dan kuwwe (ku' we?) 't ok wel mit iene d-of miskien. 't Zelde geldt veur woorden mit dubbelde letters, bevobbeld: pakken, zitten, liggen, vodden, tellen, bessen. Even, leven, ogenblik, kopen enz. kuwwe mogeluk zo laoten. Dus niet meer skrieven: eevn, leevn, oognblik, koopn. Hoe ienvoldiger en logieser wij de zaak bekieken, zovul te beter en makkelukker bin ok de mulukheden op te lossen. We zuuken 't meestal te veer van huus, zoas Adema van Scheitema 't ok al 's zegd het in 'n gedicht.

Over ien ding wi'k nog graeg wat zeggen en dan moet de doppe eerst inaar weer op 'e penne, am niet vevelend en duuzelig te wodden.

Neem now bevobbeld die woorden mogelijk, gemakkelijker en moeilikheden. In 't Nederlaans heur ie die ij-klank bij de uutspraak niet. Die ij klinkt as 'n u, zoas in buffel en duffel. Veur die ij zo' we (zowwe?) dus 'n u skrieven kunnen, maar dat komt daele op 'n twiedubbelde k in gemakkelukker. Mit iene k zol de u de betekenis en klank kriegen kunnen van 'n dubbelde u en dat is toch de bedoeeling en ok de oplossing niet.

'k Vuul d'r ok niet vuule veur, om van die ij un e te maeken, want dat „lekt” me wat te slim. Bliëft over de i, as bestanddeel van de ij. Die j kan veur mien pat wel pensionneerd wodden, want zoe'n ij die j' toch niet heuren, daor is gien aorigheid an. As 't now nog 'n spiegelei of 'n uutsmieter was !...

Overleggen jim 't even, wat ien en aander betref? 't Resultaot zie of heur ik dan wel.

Now meensn, de zegen en groeten maar weer. De skolders d'r opnei maar weer onder en kiebug d'r op an, tot de Stellingwarver vlagge naost de driekleur mit oranje en de p(l)ompeblaeden hesen wodden kan.

5 Juni 1950.

HAJO VAN WOLWAGHA.

De proat-oavend.

In: Stell. juni 1950

De Proat-oavend.

De praatavond gaat door ! Op Maandag 19 Juni, des avonds half acht, zal in het Nutsgebouw te Wolvega de bijeenkomst plaats hebben van de belangstellenden in Stellingwerfs dialect, om de schrijfwijze te bespreken. Zij, die er interesse voor hebben, zullen daar uiteraard gaarne welkom worden geheten door Jehannes, Hajo, Wieger en anderen, die in ons blad over het Stellingwerfs hebben geschreven en nog schrijven:

We hopen op een vruchtbare saménkomst !

Heerenvense Koerier... 17 Juni 50... 39

Stellingwertse riempies

58. DE SUFELWINKEL IN NOORDWOLDE.

De Sufelwinkel — werk'lek woar! —
Ferkogtè margerine.
Mar 't duurde niet so lange heur,
Miskien een week of tiene.
Toen reupn rap de boern: „Ho!
De Sufelwinkel sufer-
Gien margerine! Fort! Alla!
Dat is tog al te nufer!”

Wie 't goed bekikt, stemt er in toe,
Tenslot is botter botter
(Ok al fekogt de „surrogaat”
Miskien een tikkien flotter).

Een Sufelwinkel — woord is woord —
Moet Sufelwinkel bliivn
En doar heurt niet wat aandes in!
Jouk kan het onderskriivn.

Mar kiek, nou stoat er bootramworst
En rookfleis feur de reamn,
En.. og, mar jim bigrieppn 't al,
'k Bespeer jim al die neamn.

De boeren hemm iinkeer segd:
„De Sufelwinkel sufer!”
Jouk snapte toen heur standpunt wei!
Nou.... findt ie het wat nufer....

JOUK.

40.

Het nieuwsblad v. Friesland 21 Junij '50...

Het dialect in de Stellingwerven.

WOLVEGA. Aan de polemiek over de schrijfwijze van het „Stellingwerfs” welke zich de laatste tijd had ontwikkeld, is thans een einde gekomen. Er werd n.l. een „praetavond” belegd met het doel om gezamenlijk eens te bespreken op welke wijze dit zo rijke dialect geschreven dient te worden. Zij, die reeds tijdens het schriftelijk contact hun mening hadden verkondigd en enkele belangstellenden kwamen in het Nutsgebouw bijeen, en het dient gezegd, deze eerste „praetaavond” sorteerd reeds een zeer vruchtbaar effect. Men kwam in principe overeen om diverse regelen vast te leggen, hoewel natuurlijk ook onderdelen ter sprake kwamen waarover men het niet geheel eens kon worden. Speciaal de uitspraak-verschillen tussen het Oosten en het Westen der Stellingwerven gaven aanleiding tot de verschillen. Wanneer men b.v. het woord „sneeuw” in Wolvega en directe omgeving beluistert, zou men het best dit kunnen schrijven als „snei”, in de Oosthoek daarentegen hoort men een geheel andere klank, die zich het best als snij laat neerleggen. Zo werd over deze en dergelijke gevallen op prettige wijze gediscussieerd en meestal werd wel een oplossing gevonden. Over de uitgang „lijk” in woorden als moeilijk, dadelijk enz. werd als regel aangenomen hiervoor de i te gebruiken, hoewel een gedeelte liever de (stomme) e zag. Ook werd besloten, dit in verband met gemakkelijker leesbaar zijn, de s en de z, en ook de f en de v te gebruiken waar deze in het Nederlands ook gebruik wordt.

Over de schrijfwijze sk voor sch was men het volkomen eens. De schrijfwijze van de klank, die men b.v. hoort in het Engelse man zal zijn ae, terwijl een woord als waar geschreven zal worden als waor (de a dus voor de e en de a ook voor de o).

Contact zal worden opgenomen met de Academie in Amsterdam en het Dialectenbureau in Groningen. De aanwezigen waren het roerend met elkaar eens, dat in de toekomst de mogelijkheid zeer groot is om nog eens een woordenboekje samen te stellen, waarin de Stellingwerfer woordenschat, die zeer vele uitdrukkingen kent, welke in onze Nederlandse taal niet bestaan, volledig bewaard kan blijven.

Ontegenzeggelijk heeft dit gezelschap de eerste stap gezet op de weg, welke leidt naar het eindresultaat, het voor het nageslacht bewaren van het zo mooie Stellingwerfs. We hopen hierop nog eens nader terug te komen.

Wie rot dit
opgeven hebben?
Is het wel
sportief tegen-
over „Stelling-
werf” om dit
so vlogge te
doen?

STELLINGWERF, JEHANNES., Een proatien uut de Oosthoek; De vierkaante-toafel-proatoavond.

In: Stell. 23.6.1950

Een proatien uut de Oosthoek

De vierkaante-toafel-proatoavond. ^{24.}

Ziezo! Doar zatten we dan in de kleine zaal van het Nutsgebouw en we keken mekaere us an: Hajo, Jetse, Wieger, Mulder, twee aandere belangstellenden, woa' jim te siener tied ok nog wel eens wat meer van heuren zullen, iene van de kraante en ikke self (see de gek). Een mooie agt-koarte dus! Geert kon tot zien spiet niet kommen, hij is al een man op joaren en woont in Holland, en meneer Bergveld uut Appelscha vun de fietstocht wat slim beswoarlik. Overigens was het slimme jammer, dat de Westhoek niks fan hem hadde loaten heuren, doar wonen toch ok nog wel rasechte Stellingwerfers, docht ik zo!

Mar goed! We zatten en we keken mekaere an, mar doar bleef het netuurlik niet bi'j. Een kort welkomswortien veurof en doar ging te heur! Recht op de branende kwesties of. Alles hier nog us weer uut mekaander puzen zol me te veer voeren, loa' 'k dus volstoan mit de belangriekste punten.

1e. De utgang en. We hebben besleuten disse te behollen, dus: fietsen, lopen, enz.

2e. De utgang lijk. Omreden de ij as zodoanig niet in het Stellingwerfs veurkomt (wel de ei) leek het ons wat vremd hem in soe'n utgang, woa' j' hem tenslotte niet heuren, wel te skrieven. Noa een boel geharrewar in mekaander omme bin we tot de slotsomme kommen, dat „lik" het beste was, of wel „lek". We willen dit nog veurleggen an de Dialektenkommissie in Groningen, soas trouwens hoast alle punten. Dus: gemakkelek, gemakkelek.

3e. V en f, z en s. Hierbij zu' we ons mar hollen an de Nederlaanse spelling van de woorden.

4e. Sch wordt bij ons sk. Dus: skoap, skip.

5e. Het Nederlaanse sneeuw wordt feur de Oosthoek sni'j. Die komma om te loaten sien, dat het i-j is en gien lange ij. Veur Wolvegoa bleek de ut-sproake aandes te wezen en wel snei. De Oosthoek krigt nou: snijen. Wolvegoa sneien. Hier heuren vanzelf ok: bri'j, brei; li'j, lei; enz.

6e. Oa of ao? ea of ae? Hierbij zu' we ons mar hollen an het antwoord van de Dialektenkommissie. Doar weten ze wel wat het miest gebrukelik is.

7e. De r in harde, wordde, blijft behullen!

8e. De ii vevaalt. Dus: skrieven, blieven.

9e. De ch. Feur antwoord zie 6e.

Netuurlik was er nog vule en vule meer, mar we bin om half elf mar noar huus toe gaan. Sloapen is tenslotte ok al weer een venaem ding.

Plan is nou, alies mar us even noar Groningen te sturen, om te beuren, wat de deskundigen van onze proat-oavend zeggen. En as doar dan antwoord van weeromme komt, nou dan kommen we nog us weer bij mekaander en dan bin jim er ok bi'j, dat wee 'k nou al.

Wo' j' nog weten, of we nou de hiele oavend zo veskrikkelik zeakelik doan hebben? Nee heur, d'r is ok wel us een goeie bak veteld en een koppien koffie dronken. En dan al dije siegeretten niet te vergeten, mar dat maekt de tonge een beetien ver.

Al mit al konnen we tevreden noar huus gaan,

mit de waens mekaander gauw us weer te meugen treffen. We hopen nou mar, dat disse oavend een flinke stap op de goeie weg west het, tot veurdeel van ons mooie Stellingwerfs.

As er nog iene onder de lezers is, die wat mit ons te verhakstokken het: de brievenbusse is groot genoeg en tezenertied ku' w dat dan weer us aansnieden. Nou allemoale de groeten heur, naemens alle proat-oavend-bezokers.

JEHANNES STELLINGWERF.

- „Stellingwerf“ - 23 Juni '50 -
Het officiële verslag. Ik
hadde oer. Mashamp ok
nauwd, mar dat is
„iene van de kraante“
woorden. Anwzig:
1° Mr. Mashamp
2° Hajo (t.w. Visser)
Coelsh. 44 Alkmaar.
3° Jetse (t.w. H. J. Das)
Noordwolda. West.
4° Wieger (t.w. W. Hoekstra)
Nijeholtpade 100
5° Aoulden Reineg 28
Wolvega.
6° Christ - Kapper Wolvega.
7° Hajo's vader. Wolvega
8° Jehannes Stellingwerf.*

42. „Heerenv. Koerier“ 24 Juni 1950...

59. **Stellingwerfse riempies**
DE OLDE SKERESLIEPER

Hij lopt mit sien karregien, dag an dag,
Ofer hobbelig-slegte weegn.
Hij sjokt mit sien karregien, uurn fer,
In de sunne en deur de reegn.

Hij trekt an de belle fan 't herenhuus:
„Of Mevrouw nog een schaar heeft,
die stomp is?”

Hij lopt het benaauwde steegien in,
En is lomp woar de wereld lomp is.

Hij sjokt en hij slipt, hij slipt en hij sjokt
Stroatn-dorpn. De weekn worn joarn.
En niet iine kan siin, dat ie older wordt,
As an 't griisn fan dunnde hoarn.

— — — —
Dan — eindelek — klein in een
kraantekolom:
„Slijpinrichting te koop” — mar gien
koper.
Op het karkhof — een sode, los boovn
de grond....
Een old karregien waagt — bij de
sloper....
JOUK.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Pas op!

In: ^Heerenv. Koerier 26.6.1950
_h

"Heerenveense Koerier" - 26 Juni 1950... 43.

60 **Stellingwerfse riempies**
PAS OP!

De soemer lagt. De wereld ligt
Te roepn: „Kom! Kom hier!
Ontflogt de muurn fan je huus!
Suuk buutn je fetier!”

Gelokkig! Honderdn festoan 't,
En trekn er fan deur.
Kiek, disse meenskn, doar skreef ik
Nou juist dit Riempien feur.

Jim trekn so de wereld deur,
Genietn de netuur.
Een sigerette in de mond?....
Pas op tog! mit dat fuur!

De soemer die gefit so genoeg.
Ok sonder die tebak.
Mar, moet het tog us eevnpiet,
Dan op een feilig plak!

JOUK.

44 . Heerenv. Koerier... 28 Juni 1950...

Stellingwerfse riempies

DE PRIKKEDAM

Ze reden weer! Ze streden weer!
Ze hongen in de bochten.
Ze vullen, mar ze stonnen weer.
Ze kaupten en ze vochten!

Ze ploegden deur het mulle zaand.
Ze zweefden noar beneden.
Ze skeuten in een heideraand.
Ze knalden en ze gleden.

Ja, prachtig lag die Prikkedam!
Doar zag ie wat gebeuren!
En ieder die er henne kwam,
Zal nooit zien tocht betreuren.

Hij het geneuten, meer as ooit.
Hoe kon het aandes wezen?

„De Prikkedam, nee, - zegt ie — nooit,
Nooit zag ik mooier resen!”

JOUK.

JOUK., Stellingwerfse riempies; In het planetarium in Franeker.

In: Heerenv. Koerier 8.7.1950

46. Heerenveense Koerier, 8 Juli 1950...

62. Stellingwerfse riempies

Te beginnen mit dit riempien, zal Jouk hem, wat de skriefwize be-treft, hollen an de (feurloptige) be-sluten van een proat-oavend, die disser deagen hullen is tussen ve-skillende belangstellenden op dit gebied. Overigens zal over ien en aander nog het oordeel vraagd worden van de Dialectencommis-sie in Gröningen.

Op- an anmaarkingen van jim kaant bin netuurlik alttied slimme welkom.

Meugen we deur een grotere ien-heid in spelling kommen tot een grotere opbluj van ons mooie Stel-ligwerfs.

IN HET PLANETARIUM IN FRANEKER

Ik ston te kieken noar de bollen en

En eerlik woar, ik snapte er niet alles

Mien kameroad zee rap: „Kom Jouk,

Want dit is Fraans veur ons. Wat hé'j

Hij ging. Ik bin nog even achterbleven;

Keek nog eeng hier en doar en overal.

Ging mit noar 't uurwark en de olde

En kreeg zodoende toch een indrok van 't geval.

Toen kwam ik buten, woar mien moet al waachte.

„Mar verder, hé?" reup ie vol ongeduld.

„Hoe is 't? Bi'j' al weer oarig wiezer worden?"

En het de gids je het geheim onthuld?"

Onthuld? Nee! Mar is dat dan alttied nodig?

Het heb — dat is. genoeg — me met ontzag vervuld.

Heerenveense Koerier... 10 Juli 30... 47
D
[Signature]

63.

Stellingwerfse riempies

In Bekoper bos.

Ik kenn' een plakkien in Bekoper bos,
Doar ligt de wereld as in diepe sloap te
dromen.

Je voetstap zakt er weg in 't zaachte mas,
En as geweldige gestalten stoan de bomen.
Hiel hoge deur de takken roest wat

wiend,
Mar verder gien geluud, en gien
bedrieven.

Doar ligt de viever, woar de sunne skient,
En blaanke lelies onbeweugen drieven.
Een skilderachtig broggien in het malle

pad.
Weerspiegelt in de gracht sien kroeme
trekken.

Een heuveltien ligt van de dennenaalden
glad.

Een wilgestruke an de kaant sköt jonge
stekken.

Het is een plakkien zomar in Bekoper
bos.

Een plakkien, woa'j een middag an
spanderen.

Trek er in de vekaansie mar gerust op
los!

Mar leer je eigen omtrek ok een beetien
meer wedéren!

JOUK.

48.

"Heerenveense Koerier" 17 Juli '50.

Stellingwerfse riempies

64. **DUBBEL-BOEKHOLLEN**

Hi'j was sleagt veur dubbel boekhollen.
— Een kennise ik nuum hem Jan —
Dat ha'k in de kraante lezen,
Mar 'k begreep er niet alles van.

Kiek, veur mi'j is boekhollen boekhollen,
En dat „dubbel” vertrouwd' ik niet.
Ik hadde 't ok an de vrouw vroagd
Ja, deur wee' 'k niet van heur, zee Griet.

Mar gelokkig! Jan zelf kwam eens over.
„Ziezo,” docht' ik, „Dat is mien kaans!”
Mar mis man! Doar ging ie an 't proaten
Van „debet” en van „belaans”.

Ie begriepen dat ging mi'j te hoge.
Ik snapt' er niet zo-vule van.
Dus proaten we over wat aandes,
En op 't leste vetrok ie dan.

Mar toen kwam de eap uut de mouwe:
Hi'j vreug me een boekien te lien.
Het is nou zes, zeuven joar leden,
Mar ik heb 't nooit terogge zien.

Woen — deur het velies van dat boekken,
He'k sien „dubbele” boekhollen snapt:
Hi'j holt boek, en holt boeken, begriep ie?
En dat leste, dat hadd' ie mi'j lapt!.....

JOUK.

50 . Heerenveense Koerier ... 29 Juli 30. ...

65 **Stellingwerfse riempies**

IN DE FRIESE GREIDHOEK.

Bried ligt het laand, woar koppels
koenen weiden

Onder de strakke locht van disse
zoemerdag.

Bried ligt de pronk van Frieslaans
grune greiden.

Woarvan de riekdom nooit zo eupen
veur me lag.

Vlakbi'j, mit blote borst, en boer an
't stiekeltrekken.

Een stille waarker, die de iensemheid
vergroot.

Een boerderi'je en een peer vesterde
hekken.

Links glidt het witte zeil vort van
een boot.

Ver, op de achtergrond, de stad, mit
huzen en febrieken.

Mit wolkens rook, die drieven op
de wiend.

Mar ok de olde meule mit sien lange
wieken.

— Getugen van wat komt, en wat
verdwiend.

Het zit zo rustig, hier, temidden de
lanen.

Een groepien kalver komt neskierig
dichterbi'j.

En iene roege tonge lekt en ongenblik
mien hanen.

Ik goa noar huus — mar kiek, ze
begeleiden mi'j.

JOUK.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Hoe de meensken de vekaansie zien. 1: Pietje (9 jaar).

In: Heerenv. Koerier 5.8.1950

Heerenveense Koerier... 5 Aug. '50... 51

66. **Stellingwerfse riempies**

HOE DE MEENSKEN DE VEKAANSIE ZIEN

1: Pietje (9 jaar)

Vier weken vrij van skoele!
Ha! jonges, fijn! Hoezee!
Vier weken laank gien sommien,
Gien taal en gien diktee.
Vier weken buten speulen,
Mar nee — niet altied thuus!
Mit vader noar de veemaark!
Noar Meppel uutvanhuus!
Te visken noar de Linde
Mit Klaas en Dirk en Haarm!
En potien baaien, zwemmen!
Ja grif, het wordt wel waarm.
Een flink peti'jgien voetbal,
Een dag naor Giethoorn toe.
Een dwealtocht deur de laann,
Een... rittien op een koe!!!

Veur Pietj' is de vekaansie
Een parriedies geliek.
Wie zucht doar: „Dure reizen“?
Hij niet heur; Hij is riek!

JOUK.

52

„Heerenvens Koeier“ 8 Aug. '50...

67 „NAACHT OM KONTERMAANS“.

Hoge an de locht stoat de moane en skient
wit over 't laand in een meter mist.

Gien geluud in de omtrek. Gien zuchien
wiend.

Een mooie Juli-naacht om ien ure is 't.

Diepe beneden in het onbeweugen weater
stoat

de moane ok, en een kleine ster pinkelt
er noast.

Even links, woar de hutte van Knelis
veleuren goaet

in witte slierten, riezen bomen hoast
spoekachtig as pikzwarte gedoanten op
uut de witte, oneindige nevelzee.

Veale omtrekken doemen langzem op,
en glieden verder — een koppel weidend

vee.
Heurber roppen de bekken. Stap veur
stap

soppen de poten in de wieke grond.
Ze snoeven vebi'j, en vedwienen rap.

Rechts, ver vort an de Bovenweg blaft
een hond.

Achter me, twee huzen an de weater-
kaant,

Donkere omtrekken, woar de moane
spiegelt in 't glas.

Meensken sloapen. En morgenvroeg goan
ze noar 't laand.

en weetn er niks van hoe mooi het
was.....

JOUK.

JOUK., Bi'j de brogge.

In: ^Heerenv. Koerier 11.8.1950

Heerenveense Koerier 11 Aug. '50.

53

64

BIJ DE BROGGE.

Een waarme, soemerse middag is 't,
De brogwachter zit bi'j zien brogge en vist
Totdat een toeter hem wakker rop,
Dan healt ie langzem de dobber op.
Lopt noar de hendel en doet zien plicht,
Zwoar is de brogge.... Hem vaalt het licht.
Haand an de pette, een korte groet,
„Wil 't nog een beetien? — Het weer is
goed.”

Even de klompe an 't dunne touw,
Krek deur de haand van de skippers-
vrouw.

De skippers goan verder — de weaters
deur!

De brogge dri'jt dichte — aachter heur.
Op een waarme, soemerse middag is 't,
En de brogwachter zit op zien plak en vist.

JOUK.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Hoe de meensken de vekaansie zien. (Pietje zien moeke, 6 kiender).

In: Heerenv. Koerier 17.8.1950

54.

„Heerenveense Koerier“ -- 17 Aug. 30. ...

Stellingwerfse riempies ^{69.}

**HOE DE MEENSKEN DE VEKAANSIE
ZIEN.**

(Pietje zien moeke (6 kiender).)

Vier weken vrij van skoele!
Mooi veur de meester, mar
Het is mi'j toch werachtig
Wel hoast een beetien bar.
As 't nou beheurlik weer is,
Dan skikt het nog zo wat,
Mar stel je veur, dat 't regent,
Dan hê'j' het nog niet had!
Het hiele huus vol kiender!
Ik wol — 't is miskien kras —
Mar greag, dat de vekaansie
Drie weken korter was!

— — — — —
Veur moeder is vekaansie
De allerdrokste tied.
Och, zelf eens werk'lek vrij, nee
Dat kent zoe'n moeder niet!.....

JOUK.

"Heerenveense Koerier" 18 Aug. '50...

55.

70. Stellingwerfse riempies

STROALJEAGERS.

Ze vliegen in roazende snelheid vort;
Mit een fluiten, dat hoger en skriller
wordt.

Twee, drie, viere, nou reakelings
noast mekaander,
En dan weer de iene vlak aachter
de aander.

Noar links en noar rechts in
fantastiese bochten;
Of hoger en leger in pijsnelle vlochten.

En zinken ze vlogge in verten vort,
Dan is het as donder, die minder wordt.

Mar 't geluud komt terogge — het
zwölt weer an,
En een moeder stoat buten, en zicht
het an,
En deankt an heur zeune en an heur
man.

En zucht.... as 't tóch eens — Ja
dan.... wat dan?....

JOUK.

"Heerenveense Koerier" 25 Aug. '50... 57

De ni'jje brogge in Noordwolde

71. De smalle brogge midden in Noordwolde wordt opruimd en de overbrogging van een ende voart zal hier een geweldige verbetering brengen.

Bom-bom — zo klinkt het dag op dag;
Bom-bom — zo dreunt het slag op slag
Op de betonnen koppen
De moter teakelt keer op keer
Het zwoare blok. Dan vaalt het weer.
— In regelmoatig kloppen.

De poalen zinken langzem vort
Een rij, die deag'liks langer wordt.
De mannen waarken, sjouwen.
En beuken d'olde brogge, tot
Ie stok veur stok bezwikt, kepot.
— Mit opgestruipte mouwen.

Bom-bom — het zwoare heiblok zingt
Een lied, dat deur de stroaten klinkt,
Een lied van ni'jje dingen.
En elk, die van Noordwolde is,
En elk, die veur Noordwolde is,
Die wil wel mit goan zingen:

Bom-bom — dit is de heiersslag!
Bom-bom — dit is de heiersdag!
Zeg meensken! moe'j' eens heuren!
De motor teakelt keer op keer
Het zwoare blok. Dan vaalt het weer.
Hier goat wat groots gebeuren!

JOUK.

ingewerf. 18 Aug. '50.

Een proatien uut de Oosthoek

25.

Uut de skeerwinkel.

We bin doar al eens eerder binnenstapt, wee' jim het nog? Mar dat is al weer meer as een joar leden en in dat joar is er hiel wat ofkietst, heur. En dat is miskien gien wonder. Alle rangen en standen zitten doar geliekeley naast mekaander op het baankien. De D.U.W.-arbeider, zo in zien bemodderde kleren van het waark, de pelisie-man mit de hoge pette op zien kni'jen, de skoelmeester, de boer uut Zandhuzen die op een moter ridt, (aandes kwam ie niet uut Zandhuzen . . .) de koopman, die al kloar is, mar nog een posien noaplakt, de . . . och, ik zal mar ophollen, want het ende is zomar niet in zicht. Afijn, ze zitten en ze proaten. Hierover. Doarover. En de barbier zelf doet een goed woortien mit, behalve as 't over de poletiek goat, dan is ie inienen Oost-Indisch doof. . . .

Nou, a' j' doar dan zo eens een posien zitten te luusteren, dan deank ie soms: Jonge, jonge, die meensken, wat is het eigenlijk toch ok reer goed. Doar za'k je een stealtien van vetellen. Jim wetem miskien nog wel, dat er lessent een hujbult ofbraand is an de Skoapedrift. Nou was ik er toevallig langes kommen toen 't braandde, en dus wust ik er wat meer van. En dan moe' j' vetellen, hè. Zo is het nou ien keer. Mar mit, da' k vetellen van het blussen van de braandspuite beginnen ze allemoate te lachen. Ik keek een beetien vreemd op, dat begriep ie. „Mar wat is er dan toch an de haand”, vroeg ik. „Ja, Jehannes jonge,” zeggen ze, „nou ku' j ons wel wat peberen wies te meaken, mar doar vliegen we niet in.” Nou, om je de waarheid te zeggen, ik snapte het nog niet, hè. „Er in vliegen?” zeg ik. „Ja wis en zeker man,” zeggen ze, „ie meaken ons niet wies, dat de braandspuite wol!”

Kiek, zo bin de meensken nou! Ku' j' 't zelf zien an de haand van een. woar gebeurd geval. Ik hebbe mar gien mujte meer doan en bin noar huus gaan. Aandes ha' k er ok nog bi'j vetellen moeten, dat de spuite het ondertied veur een half ure begaf. . . . Gelukkig toen het geveer veb'j was.

En hokke zeurpieten as er bi'j wezen kunnen, het ende is er van weg. Kleagen, dat de Broederskapsweg beter Modderbadsweg hieten kon. En dat krek nou nog wel, nou er net een ni'j bortien bi'j kommen is, en iederiene een ni'j huusnummer an en een straatbelastingbiljet in huus kreeg. Door mag toch wel een beetien meer begrip veur toond worden. . . .

Nou moe' j' niet deanken, dat het er altid zo veveld toegoat, heur. Het beste ni'js wordt er ok geregeld veteld. De toestand in Korea, de kaans op oorlog, en al zokke dingen meer. Ok het feit, dat in Zandhuzen een boer is, die de ketteneide achter de moter hoakt, en dan het jaand op en deale ridt. As 't woar is? Ik weet het niet, mar de wonderen bin de wereld nog niet uut.

Gister kende d'r iene een roadsel. „In Boijl,” zegt ie, „is een sigarenwinkel en in die winkel stoat een juffrouw. Nou is dat een hiele knappe juffrouw. Op een dag komt er iene in de winkel en kocht veur twee gulden veertig sigarettien. Hi'j beatealt mit een rieksdealer en krigt vuuffig sent te rogge. Toch komt er 's oavens in de kas gien sent tekort. Hoe kan dat?” Noa een boel redenoasies was er iene, die het wust. Peberen jim er ok eens aachter te kommen?

Een aander vreug het onderskeid tussen een optimist en een pessimist. Hij mos zelf het antwoord geven. „Kiek,” zegt ie, „een optimist en een pessimist die reden op een mistige morgen in een auto tussen Noordwolde en Frederiksoord. Ze zeden al een hiele tied niks, mar toen inienen zegt die pessimist: Wat toch een pest-die-mist.” „Och,” zegt de optimist, „hi'j trekt al op-die-mist.”

En nou hol ik er mit op, meaken jim nou mar us onder mekaander uut wat ik bin.

JOUK., HOE DE MEENSKEN DE VEKAANSIE ZIEN. III: Pietje zien vader (Febrieksarbeider).

In: Heerenv. Koerier 25.8.1950

58. Heerenv. Koerier 25 Aug. '50.

HOE DE MEENSKEN DE VEKAANSIE
72. ZIEN.

III: Pietje zien vader. (Febrieksarbeider).

Vekaansie. Nee, dat is veur mi'
Gien tocht noar bos of duun.

Vekaansie. Och het is veur mi'
Wat waarken in de tuun.

Ik knappe alles eens wat op,
Ik proat' mit alleman,

Ik goa een dag uut visken, och
Ik vule me vri'j man.

Ik heale 't fietsien veur de dag.
En ried' een entien-rond.

Ik kieke zo eens hier en doar,
Ik speule mit de hond....

.....
Veur he'm is de vekaansie goed.

Hi'j vuult hem eens vri'j man.

Hi'j het een weke laank gien boas,
Die hem bestellen kan.

JOUK

Ons Dialect.

In: Stell. 25.8.1950

"Stellingwerf" 25 Aug. '50...

59

Ons Dialect.

NOORDWOLDE. Naar aanleiding van de vergadering van Jehannes, Hajo, Geert e.d. over de schrijfwijze van het dialect, en de informaties, die daarover zijn ingewonnen o.a. in Groningen bij de dialectenafdeling van het Ned Instituut, kreeg onze medewerker Jehannes Stellingwerf het verzoek met twee Stellingwerfers, uit eenzelfde plaats, wier ouders ook steeds in die plaats hebben gewoond, naar Groningen te komen. Daar zal dan het door hen gesproken dialect op de plaat worden vastgelegd. De bedoelde vergadering blijkt dus van groter nut te zijn geweest dan oorspronkelijk was gedacht. In ieder geval heeft dit werk van Stellingwerf en de medewerkers ook waarde in groter verband.

60. Heerenveense Koerier ... 26 Aug. '50...

73. Stellingwerfse riempies

KENAALZWEMMERS

„Zeg Jouk”, zee buurman, „héj’ ’t al
heard?”

Ik zegge: „Nee, wat dan?”

„Wel”, zegt ie, „man! ze zwemmen weer!

Meak er een riempien van!”

Ik zegge: „Woar?” — „Wel! In ’t Kenaal!

Mit vier en twintig man!

De eerste ging al reed’lik gauw

Mar liever weer noar huus.

(’t Was trouwens ok een kandidaat

Veur ’t olde-mannenhuus).

Een aander zag een echte haai,

En vun dat lang niet pluus.

De helte lag er nou al uut.

Ja, Jouk, jong, ’t is een kruus!”

Ik zegge: „Buurman, goed en wel.

Mar ’k rieme d’r niet van!

Is ’t nou al weer in dat Kenaal?

’t Is altied ’t zelde man!

De meensken kriegen er ien keer

Ok eens een hekel an.

Me donkt zo, dat het nou eens tied

Veur ’n Osiaantocht wordt.

Nietwoar? Dan wordt het nog wat meer,

En nog wat mooier sport.....”

JOUK.

JOUK., De bromfiets-mars.

In; Heerenv. Koerier 6.9.1950

„Heerenvense Koerier“ 6 Sept. 50... 63.

75. **De bromfiets-mars.**

De bromfiets bromfietst Frieslaand deur.
Tuf-tuf.

De bromfiets stelt je nooit teleur.
Puf-puf.

De bromfiets bromfietst brommend vort,
Totdat - blub-blub - een leste hort —
Gien skrik, omdat ie keunsten kreeg,
Want de benzinetenk is leeg.
Tuf-tuf.

De bromfiets bromt de wereld deur.
Tuf-tuf.

De bromfiets bromt merakel heur.
Puf-puf.

De bromfiets bromt bi'j harde wiend,
Bi'j snij of as de zonne skient.
En doet ie het soms eens wat reer,
Een beeftien gas! doar goat ie weer!
Tuf-tuf.

De bromfiets bromfietst overal.
Tuf-tuf.

De bromfiets bromfietst — wat een knal!
Puf-puf.

De bromfiets ridt mar, ridt mar deur.
De bromfiets stelt je nooit teleur.

Hi'j gefst de wereld kleur en fleur.

Het is mar een merakel heur!
Tuf-puf. JOUK.

64. „Heerenveense Koerier“ 6 Sept. '50.

76. Stellingwerfse riempies

DE GOARRE-TOCHT.

De Goarre-tocht op 't eerste plan!
Want Zondag zal 't al wezen.
Geloof het mar, het wordt weer mooi!
Dat ku'j uut alles lezen.
En toch — na stoat een enkeling
Wat tussen hoop' en vrezzen.

Hi'j het een bromfiets. Mag ie mit?
Of dient ie thuus te blieven?
Hi'j deankt nog eens an vleden joar:
Een strop — niet in te skrieven.
— Het antwoord, neamens het Bestuur,
Mag ik hem mit gerieven.

Kiek, d' opzet is: Gien knetterfiets!
(Of hoe'j 't te numen plegen).
Mar ja, stel ie de motor of,
En trap ie langs de wegen,
Dan is doar — a'j't mar werklik doen —
Netuurnlik niks op tegen.

Zo fietst dus ieder Zondag mit:
De bos deur en de heide.
De grote weg, het smalle pad,
Het goat langs allebeide.
Het goat deur dorp, langs weaterkaant,
Het goat langs bouw en greide!

JOUK.

Stell. 8.9.1950

Een proatien uut de Oosthoek

Zo van 't ien en 't aander. ²⁶

Ja, a' we die Harlinger kafeeholder geloven meugen, dan zullen er niet zo hiel vule proaties meer uut disse penne kommen.

Loa' k alles van begin of an even uut de doekies doen. Het was dan in de vekaansie, dat twee rasechte Stellingwerfers, goeie kennissen van me, in een kafee in Harlingen een koppien koffie gebuukten. En al redelik gauw reakten ze zo zoe'n beetien an 't proaten over een dittien en een dattien mit de kafee-holder. Nou, op 't leste was het dan zoever, dat ie heur vreug, woar zie wegwammen. „Nou,” zeggen ze, „ok uut Friesland.” Mar doar slat me die kerel mit de voest op de toafel. „Wat?” zegt ie. „Ok uut Friesland? En jim proaten gien Fries?” Afijn, ze vetelden hem hoe dat in mekaander zat, dat er beneden Tjonger gien Fries proat worde en al zokke dingen meer vanzelf. Mar dat ston meneer mar min an, heur. „In Friesland Fries,” zee-d-ie nog eens. „A'we mar een peer joar verder binnen, dan zu' we wel eens weer zien.”

Lezers, loa we d'r mitmekaander dan aan waarken, dat die Harlinger-kafee-holder over een peer joar werkelijk eens weer zal zien, en dat ie uut dat weerzien zal begriepen, dat ok het Stellingwerfse dialekt levensvatberheid bezit en hem niet mar zo in een hoekien lat douwen. Mar dan moen wi'j Stellingwerfers weten wat we willen, en op de bres stoan! Wat niet wil zeggen, dat we deurdrievers wezen moeten, zoas die kafee-holder. Zo bin gelukkig ok de mieste Friezen niet. Mar wat wel wil zeggen, dat we ons ons eigenweerde bewust dienen te worden. Zo bin de mieste Friezen wel en an diegenen onder onse burenen, meugen we een veurbeeld nemen.

In dit vebaand wil ik nou al vast een beroep op jim doen. Kiek eens, toen we indertied die proat-oavend hullen hemmen, toen is doar besleuten om over ien en aander nog eens te skrieven an het Nederlands Instituut van de Rieksuniversiteit in Groningen

Zoa' jim in disse kraante lezen hemmen, worde ik nou in Groningen vewaacht mit 2 personen die :

- a. in 't zelfde plak geboren binnen ;
- b. olders hemmen ok van datzelve plak ofkomstig ;
- c. in heur deagelikse omgang gien Hollaans proaten ;
- d. niet mit mekaander trouwd binnen.

Jim zien het wel, een hiele put om die mar zo even ien twee drie op te skarrelen. Mar as 't wat veur je is, skrief ie dan even an de Stellingwerf? Ie hoeven niet beslist mit z'n tweeën te wezen, ien keer twee is wel twee, mar twee keer iene net zo goed. Ik rekene dus mar vast op een hieleboel liefhebbers!

Nou is er al mit al veur het ni'js niet vuule plak over bleven, mar ik gelove ok niet, dat er zo vule gebeurd is de leste weken. Of het mos het waark an de ni'je brogge in Noordwolde wezen. Doar zit skot in, heur. Jonge, jonge, wat zal dat een genot wezen as 't kloar is. Van de weke ston ik er nog zo eens even bij te kicken, hoe ze die zwoare poalen in de grond klaptten en het was een lust om 't an te zien. Nou stonnen er toen ok een stokmennig old-Noordwoldigers bi'j en die leverden doar verachtig mar een hiet mondgevecht. De iene zee, dat de olde brogge d'r 21 joar legen hadde en de aandere miende steevast dat het 17 was. Nou ze kwammen beide mit overdonderende bewiezen andrengen, en ik bin d'r eerlik woar niet vule wiezer van worden. Miskien weten jim het ok nog wel. Proat er dan vanoavend mar eens onder mekaander over. Dat kan jommes zo echt gezellig wezen niet, die olde dingen eens weer ophealen. En wie weet, miskien kriegen jim er nog wat, aandes uut.

Een volgende keer hoop ik ok eens een greep in de geschiedenis te doen.

„Stellingwerf” 65.
--- 8 Sept. '50 ---

JOUK., Op het zien van de karktoeren in Oldeberkoop.
In: Heerenv. Koerier 13.9.1950

"Heerenveense Koerier" 13 Sept. '50. 67

**Op het zien van de karktoeren
in Oldeberkoop.**

Boven in Bekoper toren
Zit een loekien — doodgewoon!
Doarut spreidet nou de spulste
Trots zien matrioal tentoon.

Vier, vuuf mooie lange slangen
Dealen in een fraaie bocht
Over d'olde dodenakker,
Hiel, hiel hoge uut de locht.

Onder zitten z'even vaaste
Mit een antien pakkedroad,
An — och, wat zu' j'aandes nemen
As er tóch een grafstien staat?

't Is een sieroad veur het karkien!
Werk'lik woar! Een skilderstok!
't Sprekt van eerbied veur de doden!
Zo doen die heur nut toch ok?....

Boven in Bekoper toren
Zit een loekien — doodgewoon.
Doarut spreidet hem een wansmeak
Over 't hiele dorp tentoon.

JOUK.

68. „Heerenveense Koerier“ 13 Sept. 50.

78 Stellingwerfse riempies
DE GOARRETOCHT

Zundagmorgen bij de controle-
post op de Kiekebaarg.

Boven op de Kiekebaarg
Hong de driekleur hoge.
Boven op de Kiekebaarg
Was 't een lust veur 't oge.
Veur ons lag een vlakke zaand;
Achter ons was heide;
Noast ons leup in 't grune laand
Rustig 't vee te weiden.
Kronkelpatties wrongen heur,
In wel duzend bochten,
'Tussen roegt' en bossies deur,
Of z'een uutweg zochten.

Op die patties kwam al gauw
Wat meer drokt'en leven.
Goarre-tochters! 't Rood-wit-blauw
Lachte heur integen.
En ze stapt'en even of,
Klauterden noar boven.
't Plakkien oogstte niks as lof!
En het vûl te loven!
An de toafel hadde Mol
Drok waark mit zien stempel.
Van der Vliet had 't veake vol
Om zien dis, werempel.

Overal kwam 't volkien weg.
De Gediëk, Het Veene.
'k Zag z'uut Grouw en Akkrum, zeg!
Irnsom note bene!
Boer en burger, rentenier,
Bin vebij' ons reden.
Olden, jongen kwamen hier,
Allemaal tevreden!
't Weer was best. De route ôf!
Niks kon 't moois vesteuren!
'V.V.V., een woord van lof
Mag jim zeker beuren!

JOUK!

Levensgevaarlijke verkeersheuvels moeten verwijderd worden.

In: Heerenv. Koerier 7.12.1950

**Levensgevaarlijke verkeers-
heuvels moeten verwijderd
worden.**

Naar aanleiding van vele klachten, welke de A.N.W.B. bereikten omtrent de levensgevaarlijke ligging van enige verkeersheuvels in de samenkomst van de wegen Heerenveen—Donkerbroek—zijweg naar Oldeberkoop, heeft de bond zich met een voorstel tot de beheerder van deze weg gewend. Men adviseert de heuveltjes te verwijderen en in plaats daarvan de bestrating een sigaarvormig middengedeelte van afwijkende kleur aan te brengen.
de uitmonding van de zijweg n. Oldeberkoop een verkeersheuvel aan te leggen om het verkeer te noodzaken een ruime bocht te maken.

← *„Heerenveense Koerier”*
7 Dec. '50.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Hygiëne.

In: Heerenv. Koerier 22.9.1950

22-9-50 47

79. Stellingwerfse riempies

HYGIËNE.

Moeke pensselt soms as Pietje
Zomar van een appel at.
Stel je veur! Wie het hem miskien
Al niet in de vingers had?
En ze moppert onder 't eten,
Dat ie nooit zien hanen wast.
Deank eens an! 't Is onhygiënisch!
Miskien krie'j' de grootste last!
Dingen van een vremde — Pietje!
Pak ze asjeblijf niet an!
Dit en dat en duzend dingen
Krie'j' miskien niet, mar — het kán!
Zo gefit moeke deaglikts lessen.
Gister het ze hem veteld:
„Pietje! 't goat deur ieders hanen,
Dus bemuj je nooit mit geld....”

JOUK.

21. pensselt moet wieren: pruttelt.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Zeg, Jouk!.....

In: Heerenv. Koerier 25.9.1950

72. Heerenveense Koerier " 25 Sept. '50...

81. **Stellingwerfse riempies**

Zeg, Jouk!.....

Zeg Jouk, bi' j' al old?
Of nog mar een jonk broekien?
Een knoestig stokholt?
Of een buugzem dun toekien?
Wat bi' j'? Rentenier
Mit een klein kapitoaltien?
Of miskien barbier?
En bi' j' trouwd mit een Oaltien?
Zeg Jouk, hê' j' een huus?
En o ja zeg, waar woon ie?
Bi' j' Zoaterdes thuus?
Zeg, hê' j' waank in de Klonie?
Goa j' wel eens op reis?
Hê' j' een radiotoestel?
De twiede hiet Gijs?
En die doatum, dat klopt wel?
Hê' j' tien are tuun?
O, vebouw ie andivie?
Gebruuk ie aluun
Bi' j' het skeren? En skrief ie?.....

.....
Een lezersbrief daenk?
Van neskerige Jettien?
Nee, mis heur! Gewoon
Een belastingbiljettien.....

JOUK.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Zeg, Jouk!.....

In: ^Heerenv. Koerier 25.9.1950

7². *Heerenveense Koerier " 25 Sept. '50...*

81. **Stellingwerfse riempies**

Zeg, Jouk!.....

Zeg Jouk, bi' j' al old?
Of nog mar een jonk broekien?
Een knoestig stok holt?
Of een bungzem dun toekien?
Wat bi' j'? Rentenier
Mit een klein kapitoaltien?
Of miskien barbier?
En bi' j' trouwd mit een Oaltien?
Zeg Jouk, hè' j' een huus?
En o ja zeg, woar woon ie?
Bi' j' Zoaterdes thuus?
Zeg, hè' j' waank in de Klonie?
Goa j' wel eens op reis?
Hè' j' een radiotoestel?
De twiede hiet Gijs?
En die doatum, dat klopt wel?
Hè' j' tien are tuun?
O, vebouw ie andivie?
Gebruuk ie aluun
Bi'j' het skeren? En skrief ie?.....

.....
Een lezersbrief daenk?
Van neskerige Jettien?
Nee, mis heur! Gewoon
Een belastingbiljettien.....

JOUK.

JOUK., Op het Noordwolder voetbalveld.
In: Heerenv. Koerier 4.10.1950

„Heerenveense Koerier“ 4 Okt 30...

73

Op het Noordwolder voetbalveld

't Is op 't Noordwolder voetbalveld ^{82.}
In 't rustkwetier wat vremd gesteld.
Het fluitien klinkt nog niet veur: Stop!
Of doar rent iene 't speulveld op.
En nommer twee en drie en vier,
Die skoppen doar veur heur plezier,
Een hiele bende, groot en klein,
Vetrapt de zode en de lijn.

Nou zegt men: „Jouk, 't goat jou niet an!
Ie stoan er buten, aarme man!“
Netuurlik! 't Is volkomen woar!
Dat is as koffiedik zo kloar.
Al is dat veld nou goed of slecht,
Doar stoa ik buten.... en terecht!

Mar wat me dan toch wel een hiel,
Een hiel klein beetien reakt,
Dat is, dat zoks op het pebliek
Een rommel-indruk meakt!

JOUK.

JOUK., Skoemeakerslietien.

In: Heerenv. Koerier 5.10.1950

14. „Heerenveense Koerier“ 5 Okt. '50...

Skoemeakerslietien.

85.

Klip-klap-klip-klap-klip-klap-klop

'k sloa de spieker op zien kop.

Rikke-tikke-rikke-tik

Hoge — lege — droatien pik.

Darnesskoegies, o zo klein,

Baggelbakken zonder lijn.

Rikke-tikke-klip-klap-klop

'k sloa de spieker op heur kop.

Skoegies van de grote man,

Skoegies van de aarmste Jan.

Klip-klap-klip-klap-rikke-tik

Hoge, lege, droatien pik.

„Nije zolen?“ „Juist! die hak?“

„Liekdoorn, zeg ie?“ „Ongemak?“

't Zorge, dat het makk'lik lop!

Rikke-tikke-klip-klap-klop.

Klip-klap-rikke-rikke-tik,

Hoge, lege, droatien pik.

Rikke-rikke-klip-klap-klop,

Spiekerties pas op je kop!

Want ik sloa d'r, sloa d'r op! Jouk.

Grote kiek zelf an it hanton ghefend.

JOUK., Septemberdeagen.

In: Heerenv. Koerier 6.10.1950

„Heerenveense Koerier“ 6 Okt. '50.

75.

84. **SEPTEMBERDEAGEN**

't Is nat en kold;
en deur het holt
begint het al te brunen.
De haastwiend plokt
het blad, en rokt
de bloemen uut de tunen.

De boer hi'j kropt,
en vrot en ropt
de eerpels uut de eerde.
Zien haand is zwart,
zien kleren zwart,
zien brune kop verweerde.

De kiepen stoan
wat voeg, ontdoan,
vlak noast de olde skure.
De weakhond doest.
Een weagen broest
de spatters op de mure.

't Is kold en nat.
Een bujje slat
in woeste, wilde vleagen
En huus en pad
wor'n spiegelglad.
Het bin Septemberdeagen.

JOUK

*Een beetien leate,
mar zjensrop de kraente.*

"Stellingwerf" 6 Okt. '50.

11

*Opgevens:
B. Frompelt.*

Een proatien uut de Oosthoek

27. Stroatverlochting — Vroeger en Nou —

Er wordt — nou in dorp de brogge d'r uut is, en het mieste verkeer over de trambrogge goat — nog al eens wat kaankerd over de velochting doaromtrent. En inderdoad, wie in donker in dorp verzeild reakt en veur de rooie lanterens komt te stoan, die mag doar zien ogen wel terdege de kost geven, om een uutweg te vienen, die ienigszins veilig nuumd worden kan. Mar an de aandere kaant is het netuurlijk ok weer zo, dat as het er op ankomt, de hiele dorpskoeme veur alle deurgoande verkeer stremd is. En we meugen redelikerwieze annemen, dat de aanderen weten dat er en Duker en een Industriebrogge is, woardeur het kiezen van de Trambrogge tenslotte een ding is, woarvan de volle verantwoordelijkheid op eigen skolders ligt. Wel zo'k in dit vebaand greag even willen wiezen op de barte, halfweg Duker en Houfdebrogge, die doar mit zien minder goeie dek — om het zaachte uut te drokken — en zo zonder leunings inderdoad een niet denkbeeldig geveer oplevert. Me donkt zo, dat het weinig kwoad kon dat ding doar of op te knappen, of hielemaal te doeh vedwienen.

Het was over al zokke dingen, da' we van de weke op een oavend mit mekaander zatten te proaten. „Ja,” zee d'r iene, „a'j zo eens noar vroeger kieken wat kleagen de meensken dan teworrig al gauw. Toen wi'j nog van die skoelejongen waren ston er allient hier en doar een pitereulielampe. Jim kenne ze nog wel, d'r stoan d'r nog twee of drie bi'j Kontermans.”

„Ja en op 'e hoek van de Skoapedrift, bi'j 't Jodenkarkhof.”

„Juust. Nou dan overdag leup olde Hendrik van der Mei, de vader van de kleermeaker, die nou op 't Oost woont, mit zien pitereuliebusse bi'j die laampen langes om ze vol te doen. De ledder hadd'ie op 'e iene skolder, doar mos ie mit noar boven toe. Eerst waren de poaten vierkaant, mit een dwarslatte veur het leddertien, mar leater was het gietiezer mit een dwarse penne. Toe kwammen er een pear hoaken an 't leddertien. Zo ging ie ze dan stok veur stok bi'j langes. Doar ston er iene veur Jaap Eits bi'j de brogge, dan een stok of drie noar de Hellinge op. En dan noar 't Oost en op 'e Duker an. Het West uut vanzelf ok, tot an de meule van ledske van Sint (van der Meer). Die ston op een hoogte, krek achter het huus woar Vreeling nou woont. Ik wete nog goed, dat de wieken reakelings over de grond drijden, want wi'j hadden vlak achter de meule een skoap in 't laand lopen, en nou op een goeie dag ontkomt ons dat skoap moe'j rekenen. En recht op die drijende wieken of. Nou wi'j hullen ons harte vaaste, dat kan 'k je wel zeggen. Mar gelokkig leup het goed of. Trouwens dat het mit de meule van Sietse Timmerman ok zo west heur. Mar toen het dorp hem utbreidde kreeg ie gien wiend genoeg meer, en toen is ie een ende in de hoogte teakelt, en is er een stok mure ondermesseld.

Mar goed, as het dan oavend was, dan ging Van der Mei er weer op uut. Nou mossen de lanterens an. As het goed weer was ging het, mar soms kon 't ok een put wezen, heur. Dan wi'jde lucefer op lucefer uut, en dan wodde de jasse dichte er omme hennetrokken. tot het op het leste lokte.

Hendrik van der Mei was niet allient lanterenopstikker, hij was ok naachtwacht. 's Oavens om elf ure ging ie d'r mit zien reatel op uut. En dan klonk het harde deur het dorp: „Rrrrrt rrrrrt.... Ellef uur heeft de klok, de klok heeft elf!” Altied op dezelfde wieze, altied mit dezelfde woorden. Drie keer in de naacht ging ie zo rond. De bakkers of aanderen, die er vroeg uutwollen leuten heur deur hem kloppen. Dat brocht Zoaterdes een peer senten meer in 't leagien. Want Zoaterdes worden de senten opheald. Doar twee sent, hier een stuver, al noar gelang er om het huus henne lopen wordde, of er klopt was, of niet. Al mit al was het een zoer vediend stokkien eten, dat op Hendrik van der Mei zien toafel kwam.”

Hi'j zweeg. En even leater leup ik noar huus. Deur een donker, regenachtige Septembernaacht. Mit mien gedachten bi'j de man, die hier joar in joar uut deur de donkerste naachten spoekte.

Jehannes Stellingwerf.

JOUK., Stellingwertse riempies; Boer an het eerpelrooien.

In: Heerenv. Koerier 13.10.1950

renvense Koerier... 13 Okt. '50...

Pb. Stellingwertse riempies

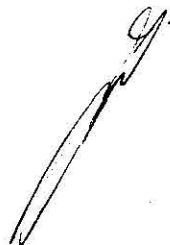
BOER AN HET EERPELROOIEIN.

De boer krypt deur het wieke laand
Het kleine vörksien in zien haand
Doet niks as wrikken, wrikken.
En stang' op stange vnot ie bloot;
Doar liggen aerpels, klein en groot:
Kriek, poters en de dikken.

De boer krypt deur het wieke laand,
En kiek, zien grote griepershaand
Doet niks as pakken, pakken.
Hi'j krypt mar, krypt mar, krypt mar vort
En körf noa körf die voller wordt!
Zien natte kleren plakken.

De boer krypt deur het wieke laand,
En kiek, zien grote griepershaand
Verzoantelt eten, eten!
Hi'j ploetert in de wieke grond!
Veur jouw, veur mi'j, veur leders mond!
Dat we hem niet vegeten!

JOUK.

"Stellingwerf" 27 Okt '50...

83

28. Een proatien uut de Oosthoek

Oavend op Noordwoldiger Oktobermaark.

Ie zitten in huus zo een beetien veur je henne te kieken, zo mit je gedachten wied-woar-weg (ie weten wel, woar Wietse Watse Wever woont) en dan inienen sköt het je in 't heufd: Loa' 'k nog evenpies op 'e maark kieken. Vlogge de overjasse an, de skoenen om de tijen, en doar goa'j' al: op en top meneer, heufd in de nekke. Nou, hoe dichter a'j' bi'j 't locht en 't lawaai kommen, hoe harder as je heufd begint te zakken, en a'j' op 't leste tussen de meensken in stoan, dan vuul ie je feitelik mar och zoe'n klein mannegien. Zoe'n stik-in-de buse zegt Jante van Garriets Kloassien. — en die kan 't weten, want die het achter Boijl woont!

Nou, doar stoa'j' dan te stoan, op het linkerbien, op het rechterbien, op allebeide bienen, en ie luusteren noar de luidspreekers, mit het linker oor, mit het rechter oor, mit allebeide oren, mar ie heuren niks, temeensen ie verstaan niks, want ze proaten allemoale deur mekaander.

Afijn, ie kriegen in de gaten, dat die gasfabriek achteran, een steile-wand is. En ie goan d'r in. Eerst beteal ie twee kwarties, aandere me'j' de trappe niet op. Goed! Ie stoan boven en kieken en proaten en waachten. Iene, twee, drie... minuten. De veurstelling begint. Lekker griezelig! Om kiepevel van op 'e kuten te kriegen! Mar ie klappen in de hanen van je heisa ho! Het het je voldoan! Doar het een aahder presteert, wat ie niet konnen. En omdat het maarkt was, en Oktobermaarkt, vun ie het mooi. Aandere overigens oh, netuurlik... ie goan noar beneden. Niet zo vlogge as die witjaste jongkerel, die noar beneden gleeed. Hi'j was er trouwens het eerste van allemoale.

Nou wi'j even bi'j de skietente kieken. Mar eerst tref ie je buurjonge, wee'j wel: nog wat klam achter de oren, mar mit eh... nou ja... Een knipogien. Dat betekent, nee, ik zal niks an je moeke vetellen. 't Is mar ien keer Oktobermaarkt in 't joar — en nou ieë.

„Dertig cente maar hoor! Dertig cent. 34 punten een grote pop. We ruimen alles op vandaag. Vermaak voor jong en oud. Voor groot en klein. De dames touwtrekken. Altijd prijs...” Ie hollen je wat achterof. Luusteren: „Disse buks deugt niet. Wat hoge anhollen mit die.” Vrouw Westerdiek vetelt, dat ze allemoale best binnen. Mar even wennen, he'j' 't in de gaten. Onderhaand went je portemenee an 't eupen- en dichtegoan... Mar goed, ie leggen an. Klik-klak: twaalf! Kerel nog an toe! Ie schieten 33 en ze douwen je een oarig poppien onder de jasse. Jou as manspersoon! En de meensken lachen! En ie lachen mit. Da's niet meer as demokraties tenslotte: ie moe'n je anpassen bi'j de meerderheid.

He'j' al balgooid? He'j' al een lottien trokken? Ze zitten er in, de priesen. Want we rumen alles op vanoavend. Het is mar ien keer in 't joar Oktobermaark in Noordwolde.

Imienen klaampt je een kennis an. Och goeie grutties nog an toe! Hi'j het nog mit je in de skoelbaanken zeten, wee'j dat niet meer? Ie skreven jommes altied de sommen van hem over. En de diktee's. En de geskiedenis. Wee'j dat niet meer? En hi'j kon jommes zo harde lopen. En zo best voetballen? Mar wee'j dat dan niet meer?

„Toet!” Ze stonnen midden op 'e stroate. Mar wie deankt doar an as 't maark en oavend en Oktober en mooi weer is? Afijn ie bin je proaters kwiet. Miskien de aandere kaant opsteuven. Ie kieken nog even goed rond. Nee, ze bin werklik vort. En ie prakkizeren hoe a'j' die sjefeur opsporen zullen. Want die het tien sigaren van drie stivers verdiend....

Nou loop ie nog even noar de deure van een daansaal. Tjonge jonge! wat vol en wat waarm en wat drok en wat té vol en wat té waarm en wat té drok....

En ie stikken een sigarette op en ie zetten de kreaage op, en ie eten een stokkien sukeloa op en dan pak ie de benen op en sloan op huus an.

A'j' er binnen zeg ie: „Goeie”, kneuven de jasse los, en er vaalt een poppien uut. Van de skietente! Loat ze lachen! Loat ze je de gek anstikken! Loat ge grinniken!

Ie bin een demokraat! Dus lach ie mit....

Jehannes Stellingwerf.

JOUK., Stellingwerfse riempies; An Japie, ons kleerm
tien.

In: ⁿeerenv. Koerier 1.11.1950

Heerenveense Koerier 1 Nov. 50...

85.

88.

Stellingwerfse riempies

AN JAPIE, ONS KLEERMEAKERTIEN.

Sniedertien, sniedertien, prikker-de-prik,
Sniedertien, sniedertien, stikker-de-stik,
Naalden en spelden en droaties.

Sniedertien, sniedertien, ken ie je vak?
Sniedertien, sniedertien, meak ie een pak?
Zeumpies, en volties en droaties.

Sniedertien, sniedertien, pripper-de-prip,
Sniedertien, sniedertien, knipper-de-knip,
Over de wit-krieten lijnties.

Sniedertien, sniedertien, ni'j ie mar deur!
Sniedertien, sniedertien, ni'j ie mar heuf!
Kleren veur groten en kleinties.

Sniedertien, sniedertien, prikker-de-stik,
Sniedertien, sniedertien, stikker-de-prik,
Jassen en broeken uut lappies.

Sniedertien, sniedertien, knipper-de-prip,
Sniedertien, sniedertien, pripper-de-knip,
Ni'j ie mar netties en knappies.

Sniedertien, sniedertien, knipperties-man,
Sniedertien, sniedertien, pripperties-man,
Ni'j veur je vrouw en je kleinties.

Ni'jjen brengt geld, en veur geld
koop ie brood.

Stikker-de-stikker, nou klein
en dan groot,

Ni'j mar heur! Ni'j ie mar fijnties!

JOUK.

JOUK., Stellingwerfse riempies; De Linde en Zuudvene, Zoe'n entien - zoe'n veskil..

In: Heerenv. Koerier 7.11.1950

86. „Heerenvense Koerier“ 7 Nov. 1950...

Stellingwerfse riempies

De Linde en Zuudvene,
Zoe'n entien — zoe'n veskil..

Jehannes van de buren
Is nog mar 15 joar.
Mar hi'j het al een meagien!
„Mien Grietien!” zegt ie. Woar!

De Zundes goan ze fietsen.
Dat is zo mooi, zo fijn.
Zien moeke mag 't niet weten,
Die vindt hem vuus te klein!

De mannen in Zuudvene,
Die nammén een besluut:
Ze willen wel een reizien,
Mar dan allienig uut!

Begriep ie nou de wereld?
Snap ie nou wat men wil?
De Linde en Zuudvene,
Zoe'n entien — zoe'n veskil....

JOUK.

86 *Heernveense Koerier* 15 Nov. '50...

90. **Stellingwerfse riempies**
Sprokien.

Bruun stoan de bomen
geduldig te dromen
over het pad,
en de grunende gracht.
Rood is het blad;
een utbundige pracht
stroalt uut de kleuren
een sprokiesgebeuren.

Doodstille naachten —
Kebouterties waachten
rustig heur tied.
Aachter de deuren
stoan potties mit kleuren;
kwassies ontbreken er niet.
't Moantien veskient;
rap as de wiend
eupen de deuren!
Nou goat het gebeturen!
't bos wordt een toverkasteel!
Overal zwaarven
ze mit heur penseel,
overal vaarven
ze rood, bruun en geel.
Kleine kebouterties
skilderties toch!
't Moantien dat lacht
hoge an de locht,
diepe in de gracht.
Kleine kebouters,
de dag is er weer,
stroalend van locht.
Och! bi' jim vlocht?
'k Zie jim niet meer.
't Waark van jim hanen,
ja! dat is er nog!
'k Wol jim bedaanken,
woar wonen jim toch?

JOUK.

JOUK., Regendag.

In: Heernv. Koerier 16.11.1950

„Heerenveense Koerier“ 16 Nov. 50...

89.

9!

REGENDAG

De regen gutste hiel de dag.
De regen gutste — al wa'k zag
was weater, weater, weater.
En op het grote vensterglas,
woar net de volle wiendkaant was,
klonk een geducht gekleater.
De druppen druften dreinen van
de bomen in het Stroateplan,
en meakten grote plassen.
Twee fietsers fietsten vlogge an,
en kreupen in de kreagen van
heur half deurwiekte jassen.
De regen, die ontember was,
trok over 't grote vensterglas
rivieren vol van bochten.
Hi'j bloasde bellen op het pad;
hi'j glaansde alles glibberglad.
En alle vœgels vlochtten.
De regen gutste hiel de dag.
De regen gutste — al wa'k zag
was weater, weater, weater.
En 'k zat veur 't ream en zag het an,
en zuchtte d'r mismoedig van.
En 't wordde leater, leater.....

JOUK .

BAKKER, M., November!

In: Belwerk 23.11.1950

90 "Belwerk" 23 Nov. '50...

23 Nov. '50

Een
"grote"
dag.

November!

Uit de Stellingwerven ontvingen wij volgende bijdrage:

November! 't Is November! De Blatties valen al.
De koenen uut, de weiden, die goan weer noar de stal.
Het fruit is van de bomen. Het leste grös vriest vort.
Nou goat de wereld sloapen. — Totdat het veurjaar
wordt.

November! 't Is November! De boer stoat op zien
grond,
En drift in rechte voren de ploeg de akkers rond.
Hi'j z'jd de eed'le zoaden, bried uut zien grote haand,
En as ie kloar is, kikt ie tevreden over 't laand.

November! 't Is November! Het veld ligt still'en wied.
Wat diezig in de verte. — Dan komt de wintertied,
En dikke duust're wolken vergriezen laand en locht.
Doar dealt een deken deale — een wilde warrelvlocht.

Die dekt de boer zien akker, woar elke korrel al
Ontkiemde tot een plaantien, dat niet vevriezen zal.
Tot over enk'le moanden het veurjaar eupenbluift,
En uut de bleuë blatties een golden riekdom gruft.

November! 't Is November! 't Is volop z'jers-tied!
De boer bebouwt zien lanen. Hi'j speert zien krachten
niet.
Hij drift het blaanke iezel! Hi'j zwiet en zwoegt en
sjouwt.
En as ie eind'lik kloar is — Dan waacht ie- en
vertrouwt!
M. B.

*Genig antwoord op een schrijven van
midden Oktober. Twee gelijke nummers,
note here!*

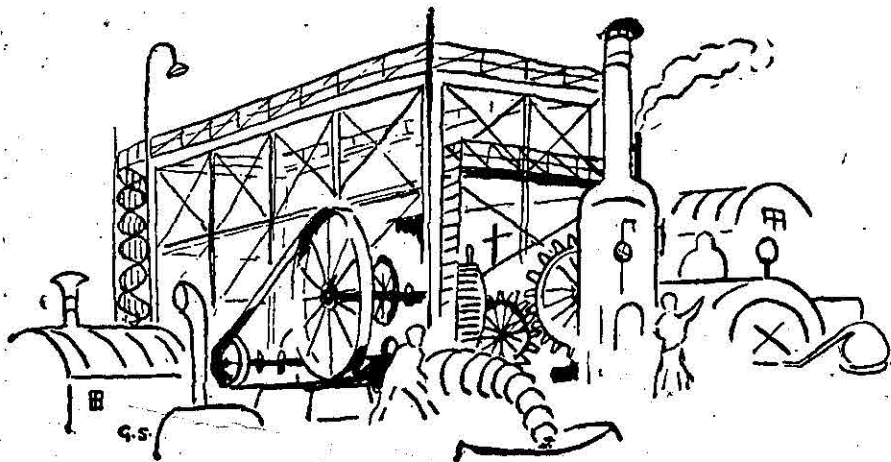
Maar dat is, hem!

In: Heerenv. Koerier 23.11.1950

Heerenv. Koerier... 23 Nov. '50...

Sunterkloas droomt

Een Stellingwerfs Sunterkloasverhaal veur
grote meensken — Deur Jouk

„Afke's Tiental. Wat donkt je Piet, een stok of viere, vieve? We nemen 't al menig joar mit, mar het goat altied nog best. Vleden joar waren ze d'r ok weer best tevreden mit, niet?”

„Ja zeker Sunt”, en Piet nikte instemmend mit zien zwarte, ladhende kop, „of het er invull! Dat is nou iene van die boeken, die eigenlik altied m'j bilaven. En toch ok weer niet. Klick nou noar de slechte sosiale toestanen van die deagen, dan is er gelokkig een boel veraanderd. Mar de klender lezen het gregag. Hier weer wat anders, beveurbeeld. Dik Trom. Een hiel aander boek. Mar dat er ok altied ingoat as koeke. Ik wete toevallig van een onderwiezer; die leesde 't in zien klasse veur. En toen ie het uut hadde, toen zeden de jongen: „Meester, begint meester nog eens van veuren of an?” En hi'j dee het! En ze geneuten opni'j!”

„Ja Piet”, mengde de boekvekooper hem nou ok in het gesprek, „ze bin d'r die boeken. Ie zollen er zo een hiele riegel opnumen kunnen. Mar gelokkig hoeven we niet in het veleden terogge te griepen. Ze veskienen nog. Neem nou de „Okkie's”....

Het was al leate in de oavend van de vierde Desimber. De grote rolgedienen veur de reamen waren zakken loaten, en veur de ienseme vebi'jganger lag de stroate duuster en verroadden de grote ruten van de winkel „Het Betere Boek” gien enkel teken van leven. Mit de kreage hoge tot an de oren toe op leup ie vort, en as ie nog niet een modern, vermatrialiseerd, fantasieloos meenske was, dan was ie mit zien gedachten miskien bi'j de dag van morgen, 5 Desember. Dan docht ie an de ankomst in de heaven, an de kedogiesoavend, mar niet ien keer doar an, dat vlak bi'j hem, aachter die zwoare gedienen Sunterkloas en Piet heur leste inkopen deden en luusterden noar het geluid van zien voetstappen.

„Wee'j wat het is", zee de boekveko-
per, „de meensken kieken veake eerst
noar wat anders omme. En as ze dan op
't leste naargens wat geskiks vienen kun-
nen, nou, dan moet Klaasje of Pietje mar
een boek hemmen. Dan bin de gevers te-
menen uut de braand. Terwiel het boek
toch op de kedolieste mit op het eerste
plan heurt. Het is tenslotte meer as een
pakkiën pepier allient. Meer zelfs as het
verhaal, dat er in stoat. Want het zal de
kiender brengen tot lezen, en lezen, dat is
de sleutel om mit tot de kennis te kom-
men...."

Onderwiel skeut Suntekloas het betoog
van de speulgoedwinkelier in 't zin, die
beweerde, dat zien blokkedeuzen ansleu-
ten op het ni'jste opvoedkundige onder-
zuuk. en doar dan de uutsleagen van, op
het terrein van de kienderlike zelfwaark-
zemheid, en dat van de fantasie. En hij
bedochte, dat het het beste was, zien eigen
plan te volgen....

Toen de torenklokke twealf sleagen
over het dorp dreunde skrok een kiend
in de Graniumstroate wakker, omdat er
wat op het huus kletterde, en reup om
zien Moeke. En Moeke vetelde het, dat
het de wiend dee en de regen, die an de
pannen trokken, en het kiend sleup in en
droomde van Suntekloas.... Mar de echte
Suntekloas zat drie huzen verder in het
café op zien keamer mit Piet. „Piet jon-
ge", en de rechter wiesvinger kwam ve-
meanend in de hoogte, „vezichtig toch,
heur. Ie zollen zelf ongelokken kriegen
en de sloopende kiender wakker skrik-
ken, zoa'j doar die dakpanne noar bene-
den rammelden!"....

Nou is het al de morgen vn de 5e De-
seember. In het kafé, an een tofelien bi'j
de snorrende kachel zitten Sunterkloas
en Piet. Ze zeggen niet vule. Ieder het
zo zien gedachten. Soms bleedert iene
van de twee even in het grote boek, dat
veur heur ligt en kikt dan weer noar
buten, de stroate in. Dikke natte snij-
kwalsters jeagen om de hoeken van de
huzen en plakken an de grote reamen,
om langzem noar beneden te glieden en
vort te smolten in weater. Het wordt een
zwoare tocht vandeage!

Dan knierpt de deure mit een rok
eupen, een kolde wiend gloept even mit
noar binnen en skuddet het kleine skil-
derijgien noast de deure. En doar op het
mattien, doar stoan twee kleine kerelties,
van doe'n joar of zes. zeuven. Twee
kleine kerelties, haand in haand, mit de
grote witte vlokken op heur jassies en
in heur hoar. En heur gezichten bin nat
en glimmend van het weater.

„Zo jonges," zegt de vrendelike stem-
me van Sunterkloas, „dus jim kwammen
eens bi'j ons kieken? Mooi zo, heur. Kom
hier mar henne, en geef me mar eens

een haand van je. Prachtig! Zo, goa
hier mar zitten. Lekker bij de kachel.
Wat? O, wo' jjim eerst een lietien zin-
gen? Nou, toe dan mar." Heur!

Nou klinken er twee jongesstemmegies
deur de keamer. Eerst nog wat skuchter,
wat velegen, mar al gau vaaste en zuver:

Zie de maan schijnt door de bomen,
Makkers, staakt Uw wild geraas.
't Heerlijk avondje is gekomen,
't Avondje van Sinterklaas.
Vol verwachting klopt ons hart,
Wie de koek krijgt, wie de gard.

Och, die stemmegies bin zo teer en
zo fien en de keamer is zo groot. Doar-
om zingt de Sunt zelf ok mit; mit zien
mooie zwoare stemme. Ja, dat klinkt
mooi.

Mar Piet is ondeugend. Piet het de
grote donkere zak hielemoale uutme-
kaander doan. En dor kwam ok een dikke
knuppel uut.

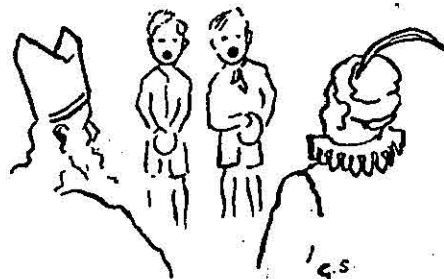
Maar o wee! Wat bitt're smart!
Krijgen wij voor koek een gard!

Ja zie, dat zingt Piet. Dat is niet zo
mooi van hem. Welnee, hi'j mient het
niet zo kwoad, hi'n is niet van plan om
ze werkelijk bange te meaken. Mar hi'j
kan het zo slecht loaten. De kleene ge-
zichies, betrekken even. De Sunt zicht
het wel. Hi'j zegt: „Piet!" Ien woord.
Piet! Dat is genoeg.

Zachtjes gaan de paardevoetjes,
Trippel-trappel, trippel-trap....

Ja, nou goat het weer beter. Die Piet
ok. Die is zo zwart en die lacht mar,
lacht mar.

Zo, nou moen ze mar eens even goan
zitten. Dan kan Piet kieken of ie wat
veur ze het. Och, hi'j ploagt greag eens
wat, mar hi'j gunt elk kiend ok greag
een kleinigheid ter gelegenheid van Sunt
zien verjoardag. Wat wollen ze greag
had hemmen? Andries een boek? Piet!
Kiek eens even of het kan. Ja, doar is
het al. Mit een mooie pleate d'r veurop.
„Danke wel, Sunterkloas". En Henkie
een mekanodeuze? Die bin d'r nog. Ne-
tuurlik. Piet! En Piet doet opni'j een
duuk in de onuutputtelijke veuroad.
„Danke wel, Sunterkloas". Ja, ze bin
flinke jongen. In ien woord, flinke jon-
gen. En Andries moet mar goed lezen in
zien boek en Henkie moet mar een dri'j-
meule bouwen, een echte, die werkelijk
dri'jen kan. Zullen ze nou nog een lietien
zingen? Veurd dat ze vortgoan? Een Stel-
lingwerfs Sunterkloaslietien? Of de Sunt
dat wel kent? Nee heur, nooit eerder
heurd. Stellingwerfse Sunterkloaslieties
bin d'r niet zovule. Hemmen ze dat op
skoel leerd? Ja, dat is woar ok. In de
Wet op het Leger Onderwies stoat het
jommes, dat een levende streekteal op de
skoel onderwezen mag worden. En ie
hoeven niet te vroagen, of het Stelling-
werfs dat is.

Klik-klak, klik-klak, luuster goed!
Zol dat-Sunt al wezen?
Miskien dat de wiend het doet.
Kom! 'k Goa nog wat lezen.

Klik-klak-klik — doar is het weer!
Dichtebij de ruten.
Klik — nou heur ik het niet meer,
Was 't de regen buten?

Komt doar nou toch niet wat an?
Heur ik niet wat bommen?
Moeke zegt: „Geloof me Jan!
Sunt kan nog niet kommen”.

Och! Nou moe' 'k op bedde hoast...
Heur ik niet wat springen?
't Zal veur Piet en Sunterkloas
Gauw een lietien zingen!

As de deure aachter de beide dreumesen dichtevalen is, gebeurde er wat vreemds. Nou worden de muren van het kafé van glas, hielemoale. En alle huzen zeker ok, want Sinterkloas kan utkieken, zover as ie mar wil. Hij zicht de beide kleine kerelties noar huus goan. Nou begint de iene te lezen in zien boek. Mar hij krigt het nooit uut, want het boek begint te grujjen, het wordt dikker en dikker. En het jongien leest mar, leest mar. Inienen is het jongien vort. Nou zit er een deftige meneer op hetzelfde plak. Mit een zwart pak an en een hoge hoed op en een brille. Liekt ie.... Ja, dat is datzelfde jongien, mar nou is ie groot. Groot en geleerd. En het boek grujt mar en de geleerde man leest, leest, leest. Nou en dan tekent ie wat an op grote stokken pepier, die noast hem liggen. „Het moet kunnen”, zegt ie harde-op in hemzelf. „De berekeningen bin goed, dus het kan. Mar hoe krie' we het in mekaander? Doar moet een vakman an te passe kommen”. Nou zit ie stille in gedachten veur hem uut te kieken. Mar inienen krigt ie zeker een idee. Hij stoat op. Vuuf minuten leater stopt er een taksie veur 't huus. Meneer stapt in. De sjefeur gefit vol gas. Het is een lange rit deur dorpen en steden, mar eindelijk stoppen ze bij een grote waarkpleatse. Doar zit een kerel te bouwen mit een mekanodeuze. Hij dri'jt en skroft en beamert zonder ophollen. „Dag Henk”. Het is de stemme van de meneer, die hem doet opskrikken. Hoe wet die zien neame? En wat doet die man hier in zien mooie pakkien in zien smerige waarkpleatse? „Mar Henk! Kerel! Ken ie me niet meer? Je buurjongien van vroeger?” „Wat? Andries! Bin ie het? Bin ie het werkelijk? Och man hoe zo' 'k je herkennen mit die mooie kleren an!” En ze skudden mekaander de haand. Een blaanke haand en een zwarte haand. Stevig in mekaander. En even leater, doar zitten ze al in de huuskeamer en roken een sigare, en loaten heur de thee goed smeaken, en proaten over vroeger. „Wee'j' het nog wel, Andries? Hoe we as een peer kleine eapen noar het kafé gingen op dié vuufde Desember? Hoe we zongen veur Sunterkloas en Piet? En wee'j' nog wel wat we kregen? Leë een boek. En ikke een mekanodeuze”.

„Ja zeker wee' 'k dat nog! Want het boek is begonnen te grujjen, te grujjen, zo da' 'k altied mar deur lezen kon”.

„Dan bin het zeker toverkedogies west Andries, want het is mit mien mekanodeuze presies zo goan. Ik kon er altied deur mar van vortbouwen, vortbouwen.”

„Miskien ku'we mekaander dan helpen, Henk. Kiek eens...” En dan kommen de grote pepieren weer op de toafel. En doar wordt proat. Twee langen, twee brieden. Doar wordt rekend en tekend tot leate in de naacht. Midden in de naacht ridt de taksie vort. Mar hi'j komt de volgende dag weer, en weer en weer. En in de waarkpleatse grujt een toestel. een apperaat. Skroeven en droaden en buizen, het zit as een spinnewebbe in en deur mekaander. Het is een skepping van de iene zien heufd en de aander zien haand. En as het kloar is, dan moet

het opsteld worden in een apart gebouw. Doar kommen grondwaarkers en timmerluden, messelers en loodgieters, doar klinkt het lied van de arbeid, dag in dag uut. De grote apperaatuur wordt in gedeelten op een auto leaden en in het nijje gebouw onderbrocht. Iederiene vindt het een wonder geliek. Iederiene pocht ervan. En op de dag van de eupeuning stoat het zwart van de meensken. De vlaggen wapperen hoge in de wiend. Dan dri'jt de burgemeester het knoppen omme en.... het lopt! Het lopt! Het bromt en reatelt! Het rommelt en benst....

De kaféholder klopt an de deure van de sloapkeamer van zien hoge gaasten. „Opstoan heren!”

„Piet”, zegt Sunterkloas onder het broodeten, „we hemmen toch nog van alles bij ons Boeken, mekanodeuzen, timmergereedskop, skoffelties, auto's?”

„Zeker, Sunt!”

„Dan is het goed, jonge. Van alles moet er wat wezen. Pietje dit! Klaasje dat! En as ze doar dan zelf bij leren, samen te waarken, dan kun ze al hiel wat presteren. En as ze leater dan groot binneq....”

„Toet!” De taksie stoat veur. De 5 Desember-tocht begint!

96. „Heerenveense Koerier“ 23 nov. 50

92. **Stellingwertse riempies**

EVEN SKÉMEREN

Ik zitte wat te dromen, aliiénig thuus,
en kieké, hoe buten de regen slimmer
wordt.
De eerste skémèring kropt langzem deur
huus;
nou doezeln de verste hoeken in vealheid
vort.

De radio speult zachies een vremde
melodie
van hoge baargen mit witte toppen
ieuwige sni'j.
't Is m'een ogenblik, asda' 'k het veur
me zie —
Mar de pleate is uut, en dan is alles
vebi'j.

Nou speult een aander orkest een
cowboy-lied.
Peerdepoten trappelen over de prairie-
grond.
Ha, wat ligt de wereld hier vri'j en
bried!
En het skiensel van het kampvuur dwealt
de keamer rond.

Heur — mar nee, het bin voetstappen in
t achterhuus.
Stemmen klinken op, en de droom
vedwient
En het kampvuur — och, ik zitte dood-
gewoon weer thuus.
Het was het skiensel van de kachel, dat
deur't mika skient.

„Dag Jouk! Zo, zit ie weer to doezen in
je hoek?
In donker!! Kerel dri'j dat locht toch an!
Veveel ie je? Koman! hier hè'j' een
boek!“
„Aander' er eens in. — En zuchte dan...“

JOUK.

"Stellingwerf" - 24 Nov. '50...

97

Een proatien uut de Oosthoek

Feestdeagen in zicht!

29

Het is weer zo ver, dat de feestdeagen in zicht beginnen te kommen. Sunterkloas, Karstdeagen, Olde- en Nij-jaar. En doarmit is mitien de tied kommen van de liesten. De liesten van de skoele; om de kiender mit Sunterkloas een kleinigheid toe te stoppen, van de Zundagskoele om het Karstfeest niet zonder een kedogien vebi'j te loaten goan.

Bekieken we disse deagen — Sunterkloas en Karstfeest — eens wat noader in heur ontstoan en betekenis, dan bin de veskillen enorm. De heilige Sunterkloas dan moet in de 4e eeuw biskop van Myra west hemmen, en allicht het ie as zodanig het Konsilie van Nicaea bijwoond. In de 6e eeuw al begon zien eredienst in het Oosten bekendheid te kriegen. Toen in 1087 zien stoffelik overblijfsel noar Bari in Zuid-Italie overbrocht worrde, worrde hi'j ok in het Westen beroemd en nijje legenden worden over hem veteld. Het moet wel een groot en een goed meenske west hemmen, disse echte Sunterkloas, dat wi'j nou nog zien feestdag van 6 Desember vieren. En toch doen we het, zonder an de oorsprong van disse dag terogge te deanken, in de regel wel zonder die te kennen. Van geslachten op geslachten is het overgoan, deur de eeuwen henne tot zelfs in onze vermaterialiseerde wereld toe.

Hoe hiel anders het Karstfeest. Het Karstfeest, dat in feite zonder zien oorsprong zonder zin is. Zeker, we kun een karstboom kopen, we kun er keersies in zetten en er een koppien poeier bi'j drinken zonder meer. Dan kun we 't een feestdag numen. Mar dan is het toch gien Karstfeest. Het echte Karstfeest, dat zal getugen van Jezus' geboorte in Bethlehem. Doar zal de Engel spreken: „Vreest niet, want ik kondig u eene groote blijdschap aan, bestemd voor het geheele volk, want voor U is heden de Zaligmaker, Christus de Heer, geboren, in de stad van David.” En de Ster zal lochten over de wereld tot een gids veur de wiezen uut het verre Oosten.

Twee hiel veskillende deagen dus. Mar die dit mit mekaander gemien hemmen, dat ze, Sunterkloas op het eerste plak, Karstfeest mit — kienderfeest binnen. En dat is goed, dat is mooi! Mar omdat het kienderfeest is, we zeden het 'al in het begin, omdat het kienderfeest is, kommen de liesten. Nou bin liesten eigenoardige dingen. De goeie liesteloper vestoat zien vak. Hi'j goat eerst noar een peer huzen, woar allicht goed tekend wordt. Want de iene kikt noar de aander, nietwoar? Doarom smit een lieste beter an as een kollektebusse....

De goeie lieste-loper vestoat zien vak.... Mar as er veur het Karstfeest een peer meagies kommen van 15 jaar.... Dan blijft de organisoasie in gebreke? Nee tezer, dan blijft het pebblek in gebreke, meer, dan meakt het doar misbruuk van.

Loa' we hem meneer X numen. Hi'j gef 5 gulden veur de bruiloft van 1j. 1j. is een buurman van 10 huzen verder, woar ie te huj en te grös wel eens mit proat. Hi'j zucht er niet bi'j: een feesien in 't veuruutzichte. Op de lieste veur „Sunterkloas-opskoele” gef 75 sent. Nou zucht ie wel, mar — het is de meester zelf! As dan die twee meagies kommen kan ie niet meer as een dubbeltien vienen. 't Moet ien keer ophollen. En nijje weke die film moet ie niet vezitten!

„Jehannes,” zeg ie, „ie overdrieven! Een dubbeltien heb ik nog nooit op een lieste zien stoan.” Wees doar dan bliede mit. Mar ikke wel!!! En niet van die aarme wedevrouw. Veur dat dubbeltien zo'k respekt hemmen. Mar van meneer X, ie weten wel....

Lezers, as er zoe'n lieste komt, deank ie dan nog eens terogge an je eigen kienderjoaren?

Dank je wel!

Jehannes Stellingwerf.

JOUK., Boerderi'jje in de mist.
In: Heerenv. Koerier 24.11.1950

90. „Heerenveense Koerier.“ 24 Nov. 50.

BOERDERFJJE IN DE MIST 93.

Vealgries stoat de boerderi'jje in de mist,
mit de bomen droadpoalen, en losse
skuren.

Een diep-melankelik gezichte is 't,
die donkere veweazigde feguren.

De riegel olde ieken an de sloot
stoat onbeweugen mit de keale takken,
die kroem opstikken hopeloos idioot,
en een peer leste bleaden, die tegen de
stamme plakken.

Dikke druppen valen stoadig op de grond,
of toveren kringen over 't donkergrune
weater.

Een koppeltien kiepen skärreilt huverig
rond.

Aachter uut het entehokke klinkt soms
gesneater.

Mar verder is alles stille. Gien geluud
verradt verder leven. De rieten doaken
de muren,
alles komt vealgries tegen het mistk lied
uut.

— Donkere, wezenloze, onwerachtige
feguren.

JOUK.

nie Sh. 104 II

JOUK., Klik-klak-klik-klak.

In: Heerenv. Koerier 25.11.1950

*Heerenveense Koerier... 25 nov. '50... 99.
Opgeen. in: „De Kleine Koerier“
Met: „Sint ellic. Jenga-kolijje“*

KLIK-KLAK-KLIK-KLAK

Klik-klak-klik-klak — hoor je 't niet
Op de hoge daken?
Dat zijn Sinterklaas en Piet,
Die hun rondrit maken.

't Paardje huppelt, fier en vlug:
Klik-klak gaan de pootjes.
Sint zit lachend op z'n rug,
Piet draagt de cadeautjes.

Bij de schoorsteen: „Schimmel stop!“
Lacht de Sint tevreden.
„Piet, zoek de cadeautjes op!
Breng ze naar beneden!“

Piet kijkt in de grote zak:
Tollen, auto's, treinen,
Boeken, dozen, pak op pak,
Alles voor de kleinen!

En hij fluistert: „Kijk eens Sint!
Heerlijk hooi voor 't paardje.
Dit is wel een heel lief kind!
Die wat meer dit jaartje?“

Sint vindt het natuurlijk goed:
Piet weet van de zaken.
Klik-klak-klik-klak nu met spoed
Verder langs de daken.

JOUK., Stroaters an de Singel bij Bekoop.

In: Heerenv. Koerier 8.12.1950

106.

"Heerenveense Koerier" 8 Des. 50.

**Stroaters an de Singel bij
Bekoop.** 94

Desember deaverd' over 't laand
Mit harde wiend en regen.
De stroaters laggen in het zaand;
Ze waarkten en ze zwegen.
Ze kreupen deur de natte grond,
Ze heamerden en pakten; —
Veurover, mit de skolders rond —
Heur natte kni'jjen plakten.

Ze kreupen — ja, ze kroepen nóg!
Ze heamerden — ze doen het nóg!
Ze pakken nóg de stienen!
En 'soavens stoan ze stienkold op,
Mit een vekluumde, kolde kop,
En stieve, stramme bienen....

Desember deavert over 't laand,
De stroaters liggen in het zaand
Bij kolde en bij regen.
En dommiet — maskien mit Nejoar! —
Dan is de ni'jje Singel kloar,
En lacht ons bried integen!

De stroaters . . bleven onbekend..
Wie zol ze dan nog ien moment
In zien gedachten dregen?

JOUK.

Oplossing Stellingwerfse Kruiswoordpuzzle.

In: Stell. 15.12.1950

Stell. 15 Des. →

Oplossing Stellingwerfse Kruiswoordpuzzle.

Horizontaal: 1. bison; 6. Oldenzaal; 9. bak;
10. tot; 11. edele; 12. Eva; 13a. lea; 15.
Rome-kader; 18. dee lief; 19. adr.; 20. N. J.
B.; 22. de; 23. mar; 24. ei; 26. Assen.

Verticael: 1. badkamer; 3. noatelden; 4.
dobber; 5. altaar; 7. la; 8. ao; 13. vodde;
14. Eefje; 16 Ee; 17. ai; 19. A. D. O.; 21
hit; 23. m.s.; 25. re.

De neame op 2 verticael was Sunterkloas.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Boven op de Caubaarg.

Die domme Limburgers!.....

In: Heerenv. Koerier 14.12.1950

„Heerenveense Koerier“ 14 Des. '50...

109

Stellingwerfse riempies

95. BOVEN OP DE CAUBAARG.

Die domme Limburgers!....

Boven op de Caubaarg ston
Zeek're Knelis Smedings,
Die't mar niet begriepen kon:
Al die overtredings.

Op die Caubaarg, weet ie, stoat
Op een bord te lezen,
Dat de fietser lopen moet,
En niet deale resen.

't Fietsen noar de hoogte op
Meu'j' gerust peberen!
Onderan doar stoat gien bord,
Om ok dát te keren.

Niettemin ridt ieder hoast
Deale — zonder trappen! —
T'wiel men, as 't noar boven goat,
Juust pleegt of te stappen.

Knelis zee: „Da's' krek vekeerd.
Hoe zol dat zo wezen?“
Mar inienen wust ie het:
„Ze kun vast niet lezen!“

JOUK.

"Heerenveense Koerier" - 5 Dec. 30.

105.

Een Hollaanse brief en een Stellingwerfs antwoord

Noar anleiding van het riempjen „Boerderijtje in de mist”, ontving ik disser deagen van een lezer uut Het Veene een vrendelik skrieven. Zelf geboortig uut de Blesse het ie in de riempjes nogal wat onderskeid ontdekt tussen sien en mien maniere van proaten.

Ik skreef in bovenbedoeld riempjen b.v.: peer, verradt, doaken, mistk lied. Bij hem bin disse woorden: pear, verroadt, deaken, mistkleed. Betrekkelik kleine veskillen dus, die in vrijwel iedere taal veurkommen. Wel 'k er hier even de aandacht op vestigen, dat deaken en deaken bij ons — en dan onder dat ons te vestoan de Oosthoek van Weststellingwerf — niet hetselde is. Doaken bin n.l. altied van riet. Deaken is het Ned. „daken”. Ok op de proat-oavend die we van 't zoemer in Wolvegaa hullen, ha' we al enkele van die typiese veskillen ontdekt, al waren doar, jammer genoeg, niet alle hoeken van de Stellingwerfen vertegenwoordigd. We hopen, dat dit een volgende keer anders zal wezen. As wij onze taal behollen willen, dan moe' we d'r ok veur op de bres stoan. Woarom zo' we an een ok Stellingwerfer gien Stellingwerfs brievien skrieven? Het vaalt eerst niet mit, dat is vanzelf. Veural, omdat er gien vaastomlijnde spelling is. Mar we kun het toch alvast eens peberen? Er is een woorde- lieste in de meak heur! En veurlopig bin de veurneamste riegels:

a. de niet uutspreuken en an 't ende

van de woorden wel skrieven (plassen, proaten).

b. v en f gebruiken as in (vrijwel) gelieke Ned. woorden (vodden — fiets).

c. z en s; net as de v en f (zonder, Sunt).

d. de sch wordt sk (skoap, skoete).

e. de utgang — lijk wordt — lik (gemakkelijk).

f. over de kwestie oa — ao (doar, daar) en ea — ae (leane, laene) zal noader proat worden.

g. de i — j in woorden as hi'j, li'j skrieven mit een komma — gien as onderskeiding van de ij.

Op — of anmarkings bin netuurlik slimme welkom. Om op de betreffende brief terogge te kommen, de inzender beslöt mit de woorden: „Bovendien geeft het me voldoening, dat er iemand is, die de durf heeft ons dialect (waarover in Friesland ten Noorden van de Tjonger zo geringschattend wordt gesproken) in het openbaar te hanteren”. Nou wil ik die durf buten beskouwing loaten, die liekt me nogal vrij klein toe, mar het goat om dat gedeelte tussen hoakies. Inderdoad kriegen wi'j Stellingwerfers, a' we over de Tjonger kommen, wel eens de indrok, dat we doar eigenlijk toch mar ankeken worden as „kroemproaters”. Van een volk as het Friese, dat zo wet te strieden veur sien e gene, meugen we zoks toch allermiinst verwaachten. Het goat hier jommes juist niet om twee richtings, die tegen mekaander opbotsen, het goat om twee richtings, die presies dezelfde kaant opwaarken. Loa' we mekaander doarom, inples van de voest, de haand toestikken, over de Tjonger henne. Tot veurdeel van beide pertijjen.

En — wi'j van onze kaant — as het over durf goat, een woord van daank brengen an de Koerier, die het waagde mit ons in zee te goan.

JOUK.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Sni'j.

In: Heerenv. Koerier 19.12.1950

110.

„Heerenveense Koerier... 19 Des. 30...“

Stellingwerfse riempies

SNIJ. 26.

Het snij't. — Een witte wirrel-warrel
Van vlokken, uut een lege locht.
Het snij't. — Een duzelig gedwarrel,
Een onbegrepen, wilde vlocht.

Van al die vlokkies komt een deken,
Een donzen deken over 't laand.
Want ov'ral bin ze dealestreken:
Op huus en hof, en paark en plaant!

En vroagen we vanwoar ze kommen,
Dan zegt men: regen, die bevreur.
Dat is de wetenskap. Ik — domme —
Ik leve mit het sprokien deur:

Doar boven, hoge, o zo hoge!
Bin de kebouters in de weer.
Ze kloppen uut heur beddekussens
De witte vlokkies — hieltied meer.
Ze kloppen en de vlokkies dealen
Oneindig in de diepte vert.....

Wat kon die juffrouw mooi verhealen...
De tekening ston op het bord.....

JOUK.

Bolwerk. Maandblad voor de Friese Boer.

In: ^Heerenv. Koerier december 1950

H. K. ~ Dec. '50 ~ →

**Bolwerk. Maandblad voor de
Friese Boer.**

Het Instituut voor Landbouwoöperatie komt iedere maand met een belangwekkend geschrift over alles wat met het coöperatieve streven annex is. Aan het Decemбернаummer is bijzondere zorg besteed, en wat de artikelen en wat de illustrering aangaat. Ook korte gedichtjes dragen er toe bij, dat men dit nummer gaarne bij zijn kerstlectuur zal voegen.

STELLINGWERF, JEHANNES., Een proatien uut de Oosthoek.

Stampot.

In: Stell. 29.12.1950

„Stellingwerf“ 29 Des. '50...

115.

Q.

Een proatien uut de Oosthoek 31.

Stampot.

Ja, het is wel woar! Noordwolde begint zo zachiesan beslist grote-stads menieren te kriegen. Doar he'j in de eerste plak de febriek op het West, kerel nog toe, wat een drokte as al die vrouwluden noar huus toe zetten. Om even van ons sjapiter of te stappen en mit die drokte verder te goan — he'j wel eens op 'e Oosterstreek west, as de U.L.O. uitkwam? Finaal de hiele weg bezet, hè? Zoe'n dag of veertien leden, mit de gladde, het er nog iene onder een auto zeten, gloof ik. Mar al weer best goan. Och ja, jonge botten, moe'j mar deanken. Bij de barbier hadden ze 't er van de weke over, dat er ok al eens iene anreden was deur de skoeljongen, zó dat ie veertien-deagen in de Ongevallezwet zeten hadde, en een aander vetelde, dat het je geroaden was om of te stappen, as die vloed je integen kwam. Nou moe'j me niet kwoalik nemen, mar geloven kan 'k zoks allemoale niet. Dan zol de pelissie doar toch zeker ok wel eens een ende an meaken?

Mar we hadden het over die grote-stads menieren. Dat was dus allereerst de febriek, en dan niet te vegeten het ni'j'je plein midden in dorp. Zonder twiefel een geweldige veuruutgang! Al bin er ok nou weer de pessimisten, die altied nog mar voet bi'j stok hollen, dat het verder het Noorden in moeten hadde. Netuurlik was dat beter west, gien iene kan het ontkennen, mar ie moen niet verder springen willen as de stok laank is, en de kosten bin zo al hoge genoeg. Ien ding moet me wel van 't harte: as het nog eens mogelijk wezen zol, om noast de Hellingstroate dat lege raantien te veranderen in een flink hekke, dan zol dat een enorme vebetering inhollen. Een peer keer is het nou al gebeurd, dat doar iene overhenne kiepeid en zelfs het er al een keer of wat iene mit de peerden inzeten.

Intussen het de N.T.M. een mooi stopplak kregen veur zien bussen. Een vroege blikt veur een boel meensken nog te wezen, a'j veur 't postkantoor langs kommen en ie willen rechtsof, me'j dan skun het plein overstikken, of moe'j om dat vlicht-heuveltien henne. Ik veur mi'j holle het op het leste an, mar ik deanke wel, da' we doar nog een bortion zien veskienen mit een pijltien er op. De wereld is nou ienkeer niet in iene dag bouwd.

Loa' we nou eens noar Boijl goan. Doar zitten ze mekaander in het hoar over de straotneamen. Het rechte wee'k er niet van, mar ik kriege zo de indrok, dat het er omme goat of de olde Liekweg, Lijkweg of Rijsberkamperzandweg worren zal.¹⁾ As ik net veur het zeggen hebbe, mi'j donkt zo, nuum hem niet aanders as ie altied west is, dus Liekweg en gien Lijkweg. Dat klinkt je zo hiel aanders in

de oren niet? En het is gelukkig niet meer zo, dat alle neamen „veteald“ worren moeten, dat zien we an de Meulepolle. Een woord van lof veur de Gemeenteroad, die disse Stellingwerfse neame Stellingwerfs leut bliieven!

En zo stoan we dan weer an het ende van een joar en een ni'j stoat veur de deure. Ik hope, dat wi'j er ok dit joar weer in sleagd binnen, jim jim eigen teal een beetien noader te brengen. Hopelik ku' we in '51 eens wat zichtberder resultoaten be-healen. Zeker meugen we doarb'ij rekenen op jim mitwaarking. Doarom wi'k een veurstel doen. Kommen jim in het vervolg woorden integen, die uutgespreuken Stellingwerfs binnen, skrief ze dan eens op een klein voddegien pepier en stuur dat te zien tied even an ons op. Miskien ku' we dan op een kommende proatoavond mit een flinke steapel veur de dag kommen.

En nou — een boel Heil en Zegen in het ni'je joar! en tot de volgende keer, a' we weer eens een duuk nemen in de grote grabbeltonne van de geskiedenis.

Jehannes Stellingwerf.

1) De Raad heeft de naam Lijkweg genomen.

Red.

JOUK., Stellingwerfse riempies; Het ni'jje joar.
In: Heerenv. Koerier 30.12.1950

116. „Heerenveense Koerier“ 30 Des. '50.

Stellingwerfse riempies

Het ni'jje joar. 97

Ziezo! Dit is de leste keer,
Dat ik een riempien skrieve!
Temenen — wat dit joar betreft;
Ik goa niet vort heur! — 'k Blieve!

Ik hoop' jim ok in kommend joar
Een beetien te vemeaken,
Mit dit en dat, van alles wat,
Mit allerhaande seaken.

'k Zol zeggen, 'k holle nou mar op,
Nou jim mien plannen weten.
Mar — ja weragtig! Zo' 'k me doar
't Veneamste nog vegeten!

Mien haand! Welan! Hier is ie al!
Ik weans je: Heil en zegen
In 't ni'jje joar! Stap het alvast
Mit goeie moed integen!

JOUK.